

ارائه مدلی برای پیش‌بینی طلاق عاطفی بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، صفات شخصیت و خودکارآمدی شغلی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده در زنان متأهل شاغل

دانشجوی دکتری گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران
دانشیار گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران
استادیار گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

ناهید اصل ^{ib}

فریده دوکانه‌ای فرد* ^{ib}

پانته آ جهانگیری ^{ib}

f.dokaneifard@riau.ac.ir

ایمیل نویسنده مسئول:

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۰۸

دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده‌درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۲۰
<http://Aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۱ | پایانی ۳۱۱-۳۳۸ |
بهار ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

هدف: پژوهش حاضر ارائه مدلی برای پیش‌بینی طلاق عاطفی بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، صفات شخصیت و خودکارآمدی شغلی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده در زنان متأهل شاغل بود. روش پژوهش: روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و تبیینی با رویکرد مدل ساختاری بود. از جامعه زنان متأهل شاغل در شهرداری تهران با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ۴۰۰ نفر انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن (۲۰۰۸)، دل‌بستگی کولینز و رید (۱۹۹۶)، ویژگی‌های شخصیتی پنج عامل بزرگ NEO مک کری و کاستا (۱۹۸۵)، خودکارآمدی شغلی ریگز و نایت (۱۹۹۴) و پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران (۱۹۸۸) مورد استفاده قرار گرفت. یافته‌ها: نتایج نشان داد که بزرگ‌ترین بار عاملی متعلق به نشانگر پی آمدهای فردی ($\beta=0/882$) و کوچک‌ترین بار عاملی متعلق به نشانگر باورهای فرد ($\beta=0/675$) خودکارآمدی شغلی است. بدین ترتیب با توجه به این که بارهای عاملی همه نشانگرها بالاتر از $0/32$ بود، می‌توان گفت همه آن‌ها از توان لازم برای اندازه‌گیری متغیرهای مکنون پژوهش حاضر برخوردارند. نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که با توجه به نتایج به دست آمده حمایت اجتماعی ادراک شده می‌تواند بین طلاق عاطفی، سبک‌های دل‌بستگی، صفات شخصیت و خودکارآمدی شغلی در زنان متأهل شاغل نقش میانجی داشته باشد.

کلیدواژه‌ها: طلاق عاطفی، سبک‌های دل‌بستگی، صفات شخصیت، خودکارآمدی شغلی،
حمایت اجتماعی ادراک شده

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(اصل، دوکانه‌ای فرد و جهانگیری، ۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

اصل، ناهید، دوکانه‌ای فرد، فریده، و جهانگیر، پانته‌آ. (۱۴۰۱). ارائه مدلی برای پیش‌بینی طلاق عاطفی بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، صفات شخصیت و خودکارآمدی شغلی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده در زنان متأهل شاغل. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۳(۱) پایانی ۳۱۱-۳۳۸.

مقدمه

خانواده واحد اجتماعی و نظام سازمان یافته و بنیادی‌ترین نهاد جامعه است که در بقا و رشد نوع بشر نقش بسزایی دارد. خانواده با کارکرد مطلوب به سالم‌سازی فضای جامعه کمک می‌کند و زمینه رشد و شکوفایی اعضا خود را فراهم می‌کند؛ و اثرگذارترین نهاد در شکل‌گیری شخصیت آدمی است (هابر و اسنادون، ۲۰۱۸؛ گاتفرد، ۲۰۱۲). یکی از مسائل خانواده و سلامت آن، نوع رابطه زوجها و وجود رضایت هر دو از این رابطه است (طیرانی نجاران، ۱۳۹۷؛ اوزن و همکاران، ۲۰۲۱). مطالعه رضایت زناشویی و عوامل تعیین‌کننده آن همیشه مورد علاقه پژوهشگران رشته‌های روانشناسی و علوم اجتماعی بوده است (اله وریان و همکاران، ۲۰۲۰؛ هملت و همکاران، ۲۰۲۱). اخیراً در مطالعات مبتنی بر جنسیت مرد و رابطه آن با پدیده‌های روانی-اجتماعی، افزایش چشمگیری مشاهده شده است، اما نقش جنسیت در زندگی زنان تا حد زیادی نادیده گرفته می‌شود (جکسون و همکاران، ۲۰۱۴؛ بیلال و راسول، ۲۰۲۰). رضایت زناشویی به طور کلی فرایندی است که در طول زندگی زوجها به وجود می‌آید؛ زیرا لازمه آن انطباق سلیقه‌ها، شناخت ویژگی‌های شخصیتی، ایجاد قواعد رفتاری و شکل‌گیری الگوهای ارتباطی سازنده بین زن و شوهر است، در عین حال برخی از پژوهشگران رضایت زناشویی را واکنش عاطفی حاصل از ارزیابی ذهنی زوجها از ابعاد مثبت و منفی رابطه زن و شوهری تعریف می‌کنند (پتچ، ۲۰۱۷؛ هو، جانگ و وانگ، ۲۰۱۹؛ فی، چاسک، میمز، ساندمان و هرینیچسن، ۲۰۲۰) و برخی دیگر آن را تطابق وضعیت زناشویی با انتظارات زن و شوهر می‌دانند (نادلو، رانکان و بهنارو، ۲۰۲۰؛ فرجی پاک، خجسته مهر و امیدیان، ۱۳۹۹). مفهوم رضایت زناشویی ابعاد مختلفی دارد؛ مانند رضایت جنسی، دریافت حمایت از شریک زندگی، مشارکت در روند تصمیم‌گیری، رابطه با خانواده همسر، حمایت اجتماعی، بهزیستی روان‌شناختی و رضایت از زندگی (بیلال و راسول، ۲۰۲۰). علاوه بر آن رضایت زناشویی به متغیرهایی از جمله مدت ازدواج، سن، تعداد ازدواج، تعداد فرزندان، وضعیت اقتصادی اجتماعی و شغلی بستگی دارد (جوز و آلفون، ۲۰۰۳، میرسکی و همکاران، ۲۰۱۳، توکل و همکاران، ۲۰۱۷؛ اولاسپو، ۲۰۲۰؛ دابروسکا و همکاران، ۲۰۲۰). برخی از مطالعات به بررسی عوامل جمعیت شناختی مؤثر مانند اشتغال زنان بر رضایت زناشویی پرداخته‌اند؛ برخی از مطالعات هیچ تأثیری از اشتغال زنان بر رضایت زناشویی گزارش نمی‌کنند، در حالیکه برخی دیگر نشان داده‌اند که رضایت زناشویی در زنان شاغل در مقایسه با زنان خانه‌دار کمتر است (دابون، ۲۰۱۴؛ روتز، ۲۰۱۶)، در مقابل مطالعاتی نیز تأثیر مثبت اشتغال زنان بر رضایت زناشویی را مورد تأیید قرار داده‌اند. برای مثال فرجی پاک، خجسته مهر و امیدیان (۱۳۹۹)، در یک فراتحلیل با مطالعه ۱۸ پژوهش نشان دادند که اشتغال زنان بر رضایت زناشویی تأثیر مثبت و معناداری دارد. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که زن و مرد با تمام تلاشی که در جهت انجام دقیق وظایف خود دارند، به مرور زمان عشق و علاقه بین آن‌ها کم‌رنگ و کم‌رنگ‌تر شده و گاهی به طور کامل محو می‌شود (گراور و هلیول، ۲۰۱۹). و زوجین بدون هیچ‌گونه احساس و عاطفه‌ای نسبت به هم به طور کامل جدای از هم به زندگی خود ادامه می‌دهند (آتان و بولوس، ۲۰۱۹). بر اساس آمار ازدواج و طلاق سال ۱۳۹۸، تعداد ازدواج‌های ثبت‌شده نسبت به سال ۱۳۹۷، حدود هشت درصد کاهش پیدا کرده، در حالی که تعداد طلاق‌ها به حدود ۱۷۵ هزار مورد رسیده که بیشترین آمار ثبت‌شده در تاریخ ایران است که ۷۰ درصد از موارد طلاق عاطفی به صورت روابط فراقانونی و فرزانوشویی ادامه می‌یابد که خطر جدی برای پکی خانواده و صداقت

اجتماعی دارد و ۳۰ درصد از موارد به جدایی و طلاق تن می‌دهند. (کانتز، پرولکس و مونک، ۲۰۱۹). طلاق عاطفی مکانیسمی روان‌شناختی است که زوجین وقتی احساس می‌کنند ازدواج کارکرد خود را از دست داده است و به بهزیستی آنان لطمه وارد می‌کنند استفاده می‌کنند؛ این مکانیسم با جدایی احساسی از همسر و در روند زندگی معمولی رخ می‌دهد (مهنایی و همکاران، ۲۰۱۹). این امر باعث می‌شود زوجین با وجود عدم ارتباطات معمول، به صورت مجزا از یکدیگر زندگی کنند اما از یکدیگر جدا نشوند و خصومت و طرد، جایگزین روابط معمول زوجین شود (سودانی و همکاران، ۱۳۹۷). عوامل مختلفی در خانواده می‌توانند زمینه‌ساز ایجاد طلاق عاطفی شوند، صمدی فر (۱۳۹۴) در پژوهشی که در زوجین دارای طلاق عاطفی در شهر اردبیل انجام داد به این نتیجه رسید که سبک‌های دلبستگی از جمله متغیرهای مرتبط به طلاق عاطفی زوجین است. همچنین نوع سبک دلبستگی افراد بر میزان رضایت آن‌ها از زندگی زناشویی نقش دارد. سبک‌های دلبستگی افراد در روابط بزرگ‌سالی، سلامت روان و استفاده از راهبردهای مقابله‌ای آن‌ها در برابر مشکلات زندگی تأثیرگذار است. نظریه دلبستگی طی سال‌های گذشته به عنوان یکی از با نفوذترین نظریه‌های رشد هیجانی-اجتماعی در روانشناسی مدرن معرفی شده و عامل محرک بخش بزرگی از پژوهش‌ها در زمینه‌های روانشناسی تحولی، بالینی و اجتماعی به شمار می‌رود (فرالی و رویزمن، ۲۰۱۹). بالبی (۱۹۸۰) فرایند شکل‌گیری دلبستگی نوزاد به مادر را تشریح کرد و نشان داد که سنگ بنای تحول و کنشوری افراد در آینده است؛ که اگر فرد تجربه ناامنی را در کودکی تجربه کند، ویژگی‌هایی مانند بی‌اعتمادی، آسیب‌پذیری، حساسیت و مشکلات ارتباطی را همراه خود خواهد داشت (ژنو، ژو، زاروف، چی، دو، یونگواری و ژیانگ، ۲۰۱۸). در این راستا، مطالعات اخیر نشان داده‌اند در طول زندگی افراد ممکن است در سبک‌های دلبستگی خود تغییرات زیادی را اعمال کنند و در مقاطع و مراحل گوناگون زندگی به یک سبک دلبستگی با ثبات دست یابند (فرالی و رویزمن، ۲۰۱۹).

بدون شک عوامل متعددی بر طلاق عاطفی زوجین تأثیر می‌گذارند، خودکارآمدی شغلی یکی از عوامل تأثیرگذار بر طلاق عاطفی است. خودکارآمدی شغلی از انگیزش و رفتار تأثیر می‌گیرد، به طور متقابل بر آن‌ها تأثیر می‌گذارد و سطوح بالای آن موجب افزایش مشارکت فرد در تکالیف و رفتارهای شغلی خواهد شد (شوفلی و همکاران، ۲۰۱۷). می‌توان گفت خودکارآمدی شغلی، یکی از عناصر اساسی سلامتی روحی کارکنان و به طور کلی بهزیستی آن‌هاست (یانگ و همکاران، ۲۰۲۰). داوال و همکاران (۲۰۱۹) معتقدند که خودکارآمدی شغلی معیاری برای راضی و شاد بودن کارکنان از شغلشان است. لوتونس و همکاران (۲۰۱۷) معتقدند که خودکارآمدی شغلی از مهم‌ترین موضوعاتی است که در هر سازمان باید به آن توجه کرد. در واقع، خودکارآمدی شغلی به احساس شایستگی در کنترل داشتن بر محیط کاری تأکید دارد (بندورا، ۱۹۹۶؛ به نقل از جلیلیان و همکاران، ۱۳۹۷). نتایج مطالعه عبدلی سلطان احمدی و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که باورهای کارآمدی با رضایت شغلی رابطه مثبت و معناداری دارد. پژوهش هو و همکاران (۲۰۱۴) نشان داد که خودکارآمدی شغلی رابطه بین شخصیت فعال و انطباق‌پذیری مسیر شغلی را تعدیل می‌نماید. از جمله عواملی که باعث افزایش خودکارآمدی شغلی در زوجین می‌شود، شخصیت افراد است. سازش و هماهنگی بین نوع شخصیت زوجین و نوع محیط باعث سازگاری بیشتر با شغل می‌گردد (بابائیان و همکاران، ۱۳۹۶). ویژگی‌های شخصیتی در تمام زمینه‌های زندگی و روابط اجتماعی انسان جلوه‌گر می‌شود و در مسئله پراهمیتی چون ازدواج، سازگاری زوجها و رضایت، آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد (شیخ زین‌الدین

و همکاران، ۱۳۹۸). افراد بسیار عصبی (روان رنجور) یا افرادی که دارای احساسات منفی بالایی هستند، در روابط خود مضطرب و متزلزل می‌باشند. افراد با ویژگی وظیفه‌شناسی بالا، افرادی مسئولیت‌پذیر، متمرکز و سازمان یافته هستند. افراد سازگار (توافق‌جو)، افرادی متفکر، مهربان و حامی هستند. گشودگی نسبت به تجربیات (خرد)، ویژگی افراد مبتکر و خلاق است (هالند و همکاران، ۲۰۱۸). نتایج مطالعه ابراهیمی و حیدری (۱۳۹۹) نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی وظیفه‌شناسی و مقبولیت با گرایش به طلاق عاطفی رابطه منفی معنادار و بین ویژگی شخصیتی روان آزاده خوبی و گرایش به طلاق عاطفی رابطه مثبت معنادار وجود دارد. همچنین، یافته‌ها نشان داد بین بلوغ عاطفی و گرایش به طلاق عاطفی رابطه مثبت معنادار و بین باورهای نگرانی مثبت با گرایش به طلاق عاطفی رابطه مثبت معنادار وجود دارد.

مسئله اصلی که در پژوهش حاضر دنبال می‌شود پیش‌بینی بروز طلاق عاطفی در زوجین با استفاده از حمایت اجتماعی ادراک شده از خانواده، دوستان و جامعه است. حمایت اجتماعی میزان برخورداری از محبت، همراهی، مراقبت، احترام، توجه و کمک دریافت شده توسط فرد از سوی افراد یا گروه‌های دیگر نظیر اعضای خانواده، دوستان و دیگران مهم تعریف شده است (سارافینو، ترجمه میرزایی، ۱۳۹۸). حمایت اجتماعی ادراک شده، یکی دیگر از متغیرهای پژوهش است. حمایت اجتماعی و به خصوص حمایت خانواده از جمله مهم‌ترین متغیرهای روان‌شناختی بین زوجین دارای تعارض است؛ زیرا حمایت اجتماعی یکی از مؤثرترین شیوه‌هایی است که مردم به کمک آن می‌توانند با مشکلات سازگار شوند و با مسائل استرس‌آور کنار بیایند (کیم و همکاران، ۲۰۱۸). نظریه پردازان حمایت اجتماعی ادراک شده بیان می‌کنند؛ تمام روابطی که فرد با دیگران دارد حمایت اجتماعی محسوب نمی‌شود، به بیان دیگر ارتباط اجتماعی منابع حمایت اجتماعی نیست، مگر آنکه فرد آن را به عنوان منبعی در دسترس یا مناسب برای رفع نیاز خود ادراک کند؛ بنابراین نه خود حمایت بلکه ادراک فرد از حمایت است که اهمیت دارد (الکساندر و همکاران، ۲۰۱۹). پژوهش‌های گذشته نشان می‌دهند که تأثیر حمایت اجتماعی بر سلامت مستقیم نیست، بلکه با استرس و ویژگی‌های شغلی تعامل دارد (سینوکی و همکاران، ۲۰۱۹). نوری و آقایی (۱۳۹۹) در پژوهشی دریافتند که بین حمایت اجتماعی و کاهش طلاق عاطفی در شهر تهران رابطه وجود دارد. از آنجا که جامعه ایران، جامعه‌ای در حال گذار است و آیین سنتی هنوز در این جامعه پابرجاست، در کنار آمار طلاق بسیار بالایی که وجود دارد می‌توان حدس زد که بسیاری از زوجها به دلیل سنتی بودن خانواده‌هایشان ترجیح می‌دهند در یک زندگی بسیار بی‌کیفیت ادامه دهند تا زیر بار فشار روانی حاصل از طلاق نروند. در چنین شرایطی پدیده‌ی طلاق عاطفی و زندگی مستقل‌عاری از عواطف و تنها «زیر یک سقف» به وفور به چشم می‌خورد؛ بنابراین از آنجا که پژوهش‌های محدودی به بررسی طلاق عاطفی اختصاص داده شده‌اند، هدف پژوهش حاضر ارائه مدلی برای پیش‌بینی طلاق عاطفی بر اساس سبک دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی و خودکارآمدی شغلی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده در زنان متأهل شاغل در شهرداری تهران بود که پژوهشگر در پی پاسخ به سؤالات پژوهشی زیر بود:

۱. آیا سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی و خودکارآمدی شغلی می‌توانند طلاق عاطفی را

پیش‌بینی کنند؟

۲. آیا حمایت ادراک شده می‌تواند نقش میانجی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی و خودکارآمدی با طلاق عاطفی داشته باشد؟

روش پژوهش

با توجه به آنکه هدف این پژوهش ارائه مدلی برای پیش‌بینی طلاق عاطفی بر اساس سبک‌های دلبستگی، صفات شخصیت و خودکارآمدی شغلی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده در زنان متأهل شاغل بود، روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی مبتنی بر روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه پژوهش حاضر کلیه زنان متأهل شاغل در شهرداری تهران در سال ۱۳۹۹ بودند که با استفاده از روش پیشنهادی شوماخر و لوماکس (۲۰۰۴) تعداد ۴۰۰ زن متأهل به صورت تصادفی ساده جهت شرکت در این پژوهش انتخاب شد که می‌بایست واجد ملاک‌های ورود باشند، محقق با ارائه توضیحاتی در مورد نحوه تکمیل فرم‌ها، آزمون‌ها را توزیع کرده و پس از تکمیل، آن‌ها را جمع‌آوری گردید. ملاک ورود برای شرکت در این پژوهش رضایت افراد برای شرکت در پژوهش و تکمیل پرسشنامه‌ها، متأهل بودن، نداشتن سابقه جدی پزشکی و روان‌پزشکی مستلزم مصرف دارو، داشتن تحصیلات حداقل دیپلم و ملاک‌های خروج شامل داشتن اختلال روانی، عدم علاقه‌مندی به شرکت در تحقیق، تحصیلات زیر دیپلم و مجرد بودن بود.

ابزار پژوهش

۱. **پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن.** این مقیاس توسط جان گاتمن (۲۰۰۸) در کتاب موفقیت یا شکست در ازدواج تحت عنوان تنهایی آورده شده است. گاتمن (۱۳۸۷) در توضیح این مقیاس بیان می‌کند که زمانی که زوجها هنوز رسماً زن و شوهر هستند ولی آنچنان احساس انزوا می‌کنند که تفاوت چندانی میان زن و شوهر بودن آن‌ها و تنها زندگی کردن وجود ندارد، این حالت را تجربه می‌کنند. این پرسشنامه شامل آیتم‌هایی است که طلاق عاطفی و همچنین حالت عاطفی تنهایی را هم می‌سنجد. این پرسشنامه شامل ۲۴ سؤال به صورت موافقم و مخالفم است. پاسخ‌های بلی نمره ۱ و به پاسخ‌های خیر نمره ۰ تعلق می‌گیرد. بیش از ۷ بله به معنی این است که فرد نامزد خوبی برای طلاق عاطفی است. بر اساس پژوهش بیات مختاری (۱۳۹۲) پس از ترجمه مجدد این مقیاس، از چهار تن از متخصصان در این زمینه، نظرخواهی و روایی صوری آن حاصل شده است. آلفای کرونباخ تست برای شوهر ۰/۹۱ و برای زن هم ۰/۹۱ ارائه شده است (گاتمن، ۱۹۹۹). صلائیانی و اصغری (۱۳۹۳) آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۷۴ گزارش کردند.

۲. **پرسشنامه بازنگری شده مقیاس دلبستگی بزرگسالان^۱.** در این پژوهش مقیاس دلبستگی بزرگسالان ابتدا در سال ۱۹۹۰ به وسیله کولینز و رید تهیه شد و در سال ۱۹۹۶ مورد بازنگری قرار گرفت. مبانی نظری این آزمون نظریه دلبستگی است. این مقیاس توسط هازن و شیور (۱۹۸۷) ساخته شد و رحیمیان بوگر و همکاران (۱۳۸۵) این پرسشنامه را بر روی پرستاران بیمارستان‌های دولتی شهر اصفهان هنجاریابی کردند. این پرسشنامه دارای ۱۸ سؤال است که به هریک از سه سبک دلبستگی ایمن، نایمن/اجتنابی و نایمن/دوسوگرا مربوط می‌شود. تحلیل عامل پرسشنامه هزن و شیور (۱۹۸۷) توسط کولینز و رید (۱۹۹۰) به استخراج سه عامل عمده دلبستگی

ایمن، اجتنابی و دوسوگرا منجر شد؛ که توسط پژوهشگران به عنوان ظرفیت پیوستن به روابط صمیمی و نزدیک تفسیر می‌شود. هزن شیور پایایی بازآزمایی کل این پرسشنامه را ۰/۸۱ و پایایی آلفای کرونباخ را ۰/۷۸ به دست آوردند. کولینز و رید هم پایایی بالایی با آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آوردند. هزن و شیور (۱۹۸۷) روایی صوری و محتوایی را خوب گزارش نمودند و روایی سازه آن در حد بسیار مطلوب گزارش نمودند. پایایی آلفای کرونباخ این ابزار در پژوهش رحیمیان بوکر و همکاران (۱۳۸۵) برای کل آزمون، دوسوگرا، سبک اجتنابی و سبک ایمن به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۸، ۰/۸۱ به دست آوردند که پایایی مطلوبی را نشان می‌دهد. به علاوه اعتبار محتوایی و صوری آن توسط چند تن از متخصصان روانشناسی (اساتید دانشگاه اصفهان) مورد تأیید قرار گرفت. مصاحبه ساختار مین در بر دارنده سؤالات از پیش مشخص شده‌ای است که سه سبک دلبستگی بزرگسالی را می‌سنجد و با اجرای هم‌زمان این پرسشنامه دلبستگی بر روی ۱۰۰ پرستار، روایی این دو سنجیده شد و این نوع روایی برای کل آزمون، سبک دوسوگرا، سبک اجتنابی و سبک ایمن به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۸، ۰/۸۴ و ۰/۷۹- به دست آمده که روابط مثبت و معنی‌داری را باهم نشان داده‌اند.

۳. پرسشنامه استاندارد ویژگی‌های شخصیتی NEO-FFI^۱. پرسش‌نامه ویژگی‌های شخصیتی NEO-FFI که برای نخستین بار در سال (۱۹۸۵) توسط مک کری و کاستا ساخته شده و در سال (۱۹۹۲) مورد بررسی مجدد قرار گرفت. این پرسش‌نامه شامل ۶۰ گویه است (مک کی و کاستا، ۱۹۹۲). مک کری و کاستا این آزمون را بر روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله ۳ ماه اجرا کردند و ضریب پایایی برای پنج عامل C, A, O, E, N به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹، ۰/۷۹ به دست آمده است. مک کری و کاستا (۲۰۰۴) در مطالعه‌ای که به منظور تجدیدنظر در پرسش‌نامه NEO-FFI بر روی ۱۴۹۲ نفر از افراد بزرگسال انجام دادند، ضریب آلفا کرونباخ C, A, O, E, N را به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۰، ۰/۷۵، ۰/۷۹/۰، ۰/۷۹/۰ گزارش کردند. در تحقیقی که توسط روشن و همکاران (۱۳۸۵) با موضوع بررسی ویژگی روانسنجی پرسش‌نامه شخصیتی ۵ عامل نئو بر روی ۶۰۴ نفر از دانشجویان شاهد، امیر کبیر و تهران انجام شد، پایایی پرسش‌نامه نئو را به ترتیب C=0/81, A=0/55, O=0/35, E=0/58, N=0/83 به دست آوردند. در تحقیق حاضر برای تعیین پایایی پرسش‌نامه ویژگی‌های شخصیتی، از روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده شد.

۴. پرسشنامه خودکارآمدی شغلی^۲. این پرسشنامه توسط ریگز و نایت (۱۹۹۴) ساخته شده که در چهار مؤلفه برای سنجش باورهای خودکارآمدی فردی، انتظار پیامدهای فردی، باورهای کارآمدی جمعی و انتظار پیامدهای جمعی است. گویه‌ها بر اساس تعاریف نظری (بندورا، ۱۹۷۷؛ ۱۹۸۶) در هر چهار ساختار و خصوصیت این باورها در محیط شغلی پاسخ‌دهنده‌ها، طراحی شده‌اند. تعداد گویه‌های پرسشنامه ۳۱ گویه است. پایایی این مقیاس در مطالعات ریگز (۱۹۹۴)، بین ۰/۸۵ تا ۰/۸۸ گزارش شده است. پایایی به روش آلفای کرونباخ برای باورهای خودکارآمدی فردی ۰/۸۶، انتظار پیامدهای فردی ۰/۸۸، باورهای کارآمدی جمعی ۰/۸۸، انتظار پیامدهای جمعی ۰/۸۵ است؛ و همبستگی درونی بین خرده مقیاس‌ها بین ۰/۰۶ تا ۰/۵۶ گزارش شده و مقیاس کارآمدی فردی مستقل‌ترین مقیاس یافت شد. این پرسشنامه برای اولین بار

1. NEO FIVE- factor inventory

2. Job self efficacy Questionnaire

در ایران توسط ساعی و نعامی (۱۳۸۸) ترجمه و اعتباریابی شد. همچنین در پژوهش نجاراصل (۱۳۸۹) از روش تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین اعتبار پرسشنامه استفاده گردید که شاخص‌های برازندگی تطبیقی و شاخص مجذورات خطای تقریب برابر با ۰/۷۰ و ۰/۹۰ به دست آمد که در حد قابل قبولی است. در پژوهش مرعشیان، نادری، حیدرئی و همکاران (۱۳۹۲) ضرایب پایایی این پرسشنامه به دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف محاسبه شد که به ترتیب ضرایب ۰/۵۳ و ۰/۵۷ به دست آمد.

۵. پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPPS)^۱. مقیاس حمایت اجتماعی ادراک شده چند بعدی یک ابزار ۱۲ گویه‌ای است که به منظور ارزیابی حمایت اجتماعی ادراک شده از سه منبع خانواده، دوستان و افراد مهم در زندگی توسط زیمت و همکاران (۱۹۸۸) تهیه شده است. روایی و پایایی این مقیاس توسط زیمت و همکاران در حد مطلوب گزارش شده است. رستمی و همکاران (۱۳۸۹) ضریب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های حمایت اجتماعی را بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۹ به دست آورده‌اند. سلیمی، جوکار و نیک پور (۱۳۸۸) پایایی مقیاس را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای سه بعد حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی خانواده، دوستان و افراد مهم زندگی به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۶ و ۰/۸۲ گزارش کرده‌اند.

شیوه اجرا. پس از گرفتن مجوز از مسئولان مربوطه در شهرداری تهران، اقدام به انتخاب نمونه‌های پژوهشی از بین زنان شاغل در شهرداری تهران شد. پس از انتخاب نمونه‌ها به آن‌ها در خصوص شرکت آزادانه و داوطلبانه، محرمانه ماندن پاسخ‌ها و در اختیار قرار دادن نتایج در صورت تمایل و رعایت اصول اخلاقی اطمینان داده شد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از آمار توصیفی میانگین و انحراف معیار و جهت نرمال بودن نمونه مورد بررسی از آزمون نرمال‌یته کلموگروف-اسیرونوف و جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق از معادلات ساختاری انجام شد. برای تحلیل داده‌های توصیفی و استنباطی این پژوهش از آخرین نسخه نرم‌افزار SPSS و لیزرل نسخه ۸٫۵ با استفاده از تحلیل مسیر اثرات مستقیم و غیرمستقیم استفاده گردید.

یافته‌ها

در این پژوهش ۱۲۵ نفر (۳۲/۷ درصد) از شرکت‌کنندگان کمتر از ۳۰ سال، ۵۴ نفر (۱۴/۱ درصد) ۳۱ تا ۳۵ سال، ۷۱ نفر (۱۸/۶ درصد) ۳۶ تا ۴۰ سال، ۶۵ نفر (۱۷ درصد) ۴۱ تا ۴۵ سال و ۶۷ نفر (۱۷/۵ درصد) بیشتر از ۴۵ سال داشتند. گفتنی است که میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت‌کنندگان در پژوهش به ترتیب ۳۶/۵۲ و ۱۰/۲۸ بود.

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد و ضریب آلفای کرونباخ متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	آلفای کرونباخ
شخصیت - روان رنجورخویی	۲۳/۶۹	۶/۱۷	۰/۷۲
شخصیت - برون‌گرایی	۲۶/۸۷	۶/۳۵	۰/۶۸
شخصیت - گشودگی	۲۷/۵۰	۶/۴۲	۰/۶۲

۰/۶۷	۷/۲۱	۲۸/۴۶	شخصیت - توافق پذیری
۰/۷۹	۷/۴۸	۳۱/۶۶	شخصیت - وظیفه‌شناسی
۰/۶۵	۴/۶۳	۱۷/۲۷	سبک دلبستگی - نزدیکی
۰/۷۱	۳/۶۷	۱۸/۱۲	سبک دلبستگی - وابستگی
۰/۶۸	۳/۰۴	۱۵/۲۶	سبک دلبستگی - اضطرابی
۰/۸۷	۸/۲۶	۲۸/۴۹	خودکارآمدی شغلی - باورهای فردی
۰/۸۲	۵/۰۹	۲۲/۴۷	خودکارآمدی شغلی - پی آمدهای فردی
۰/۷۶	۴/۱۴	۱۹/۵۰	خودکارآمدی شغلی - باورهای جمعی
۰/۶۶	۴/۷۸	۱۶/۲۴	خودکارآمدی شغلی - پی آمدهای جمعی
۰/۸۲	۶/۳۴	۱۴/۹۴	حمایت اجتماعی-خانواده
۰/۷۸	۵/۵۳	۱۳/۳۹	حمایت اجتماعی-دوستان
۰/۷۶	۴/۳۸	۱۳/۴۶	حمایت اجتماعی-دیگران
۰/۸۴	۳/۳۵	۱۲/۶۷	طلاق عاطفی

جدول ۱. نشان می‌دهد که ضرایب آلفای همه متغیرها و مؤلفه‌های پژوهش حاضر نزدیک به یا بزرگ‌تر از ۰/۷ است. این موضوع بیانگر همسانی درونی قابل قبول پرسشنامه‌هایی است که برای سنجش متغیرهای پژوهش حاضر به کار گرفته شده‌اند. برای آزمون فرضیه‌های گام اول پژوهش مدلی طراحی شد که در آن فرض شده بود خودکارآمدی شغلی هم به صورت مستقیم و هم با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده، طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند. برای آزمون مدل مزبور روش مدل‌یابی معادلات ساختاری به کار گرفته شد. جدول ۲ شاخص‌های برازندگی مربوط به مدل گام اول پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲. ضرایب مسیر در مدل ساختاری گام اول

ضرایب مسیر	b	S.E	β	sig
خودکارآمدی شغلی ← حمایت اجتماعی	۰/۳۸۲	۰/۰۵۰	۰/۴۴۰	۰/۰۰۱
خودکارآمدی شغلی ← طلاق عاطفی	-۰/۰۸۷	۰/۰۵۹	-۰/۰۹۰	۰/۱۴۶
حمایت اجتماعی ← طلاق عاطفی	-۰/۴۳۴	۰/۰۷۴	-۰/۳۹۳	۰/۰۰۱
خودکارآمدی شغلی ← طلاق عاطفی	-۰/۱۶۶	۰/۰۳۶	-۰/۱۷۳	۰/۰۰۱
خودکارآمدی شغلی ← طلاق عاطفی	-۰/۲۵۲	۰/۰۵۴	-۰/۲۶۳	۰/۰۰۱

در ادامه فرضیه‌های گام اول با استفاده از یافته‌های جدول فوق پاسخ داده شده‌اند.

حمایت اجتماعی ادراک شده به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

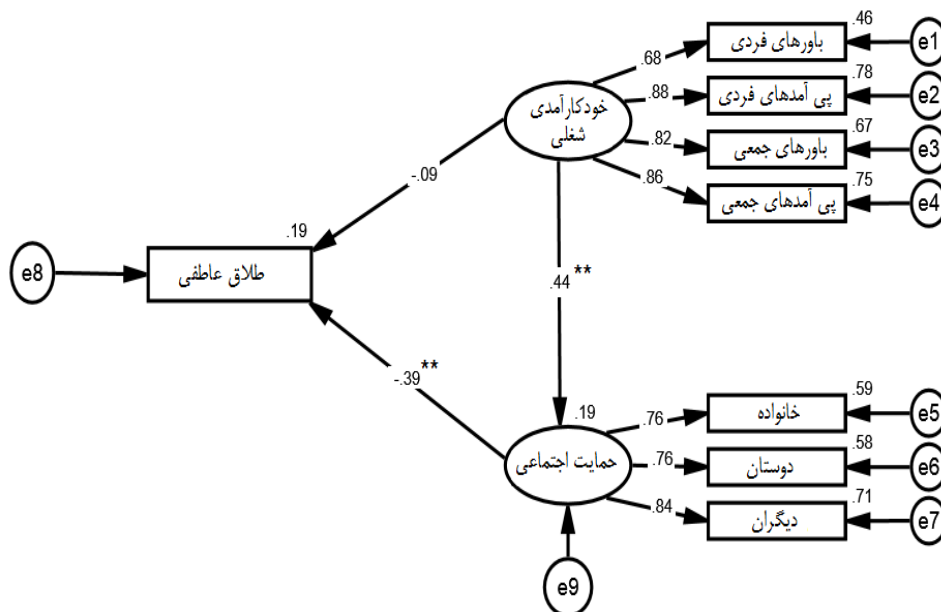
جدول ۲. نشان می‌دهد که ضریب مسیر بین حمایت اجتماعی ادراک شده و طلاق عاطفی ($p < ۰/۰۱$)، منفی و در سطح $۰/۰۱$ معنادار است. بدین ترتیب در آزمون فرضیه اول پژوهش چنین نتیجه‌گیری شد که حمایت اجتماعی ادراک شده به صورت منفی و معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

خودکارآمدی شغلی به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

در جدول ۲. ملاحظه می‌شود که ضریب مسیر کل (مجموع ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم) بین خودکارآمدی شغلی و طلاق عاطفی ($\beta = -0.263, p < 0.01$) منفی و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. بدین ترتیب در آزمون فرضیه دوم پژوهش چنین نتیجه‌گیری شد که خودکارآمدی شغلی به صورت منفی و معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین خودکارآمدی شغلی و طلاق عاطفی را میانجی‌گری می‌کند. جدول ۲ نشان می‌دهد که ضریب مسیر غیرمستقیم بین خودکارآمدی شغلی و طلاق عاطفی ($p < 0.01, \beta = -0.173$) منفی و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. بدین ترتیب در آزمون فرضیه سوم پژوهش چنین نتیجه‌گیری شد که حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین خودکارآمدی شغلی و طلاق عاطفی را به صورت منفی و معنادار میانجی‌گری می‌کند.

شکل ۱. مدل ساختاری مربوط به گام اول پژوهش با استفاده از داده‌های استاندارد

جدول ۳. ضرایب مسیر در مدل ساختاری گام دوم

sig	β	S.E	b	ضرایب مسیر	
۰/۴۷۹	۰/۰۳۵	۰/۰۷۳	۰/۰۵۱	سبک دلبستگی وابسته ← طلاق عاطفی	مستقیم
۰/۰۰۱	۰/۳۷۶	۰/۰۳۹	۰/۳۳۳	سبک دلبستگی اضطرابی ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۸	-۰/۱۴۵	۰/۰۶۴	-۰/۱۶۸	سبک دلبستگی نزدیکی ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	-۰/۳۲۶	۰/۰۷۲	-۰/۳۵۹	حمایت اجتماعی ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	-۰/۰۷۴	۰/۰۳۲	-۰/۱۰۸	سبک دلبستگی وابسته ← طلاق عاطفی	غیرمستقیم
۰/۰۱۰	۰/۰۴۷	۰/۰۱۷	۰/۰۴۲	سبک دلبستگی اضطرابی ← طلاق عاطفی	

۰/۰۰۱	-۰/۱۳۲	۰/۰۳۷	-۰/۱۵۳	سبک دلبستگی نزدیکی ← طلاق عاطفی	
۰/۴۳۳	-۰/۰۳۹	۰/۰۷۴	-۰/۰۵۷	سبک دلبستگی وابسته ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	۰/۴۲۳	۰/۰۴۰	۰/۳۷۵	سبک دلبستگی اضطرابی ← طلاق عاطفی	کل
۰/۰۰۱	-۰/۲۷۷	۰/۰۶۰	-۰/۳۲۱	سبک دلبستگی نزدیکی ← طلاق عاطفی	

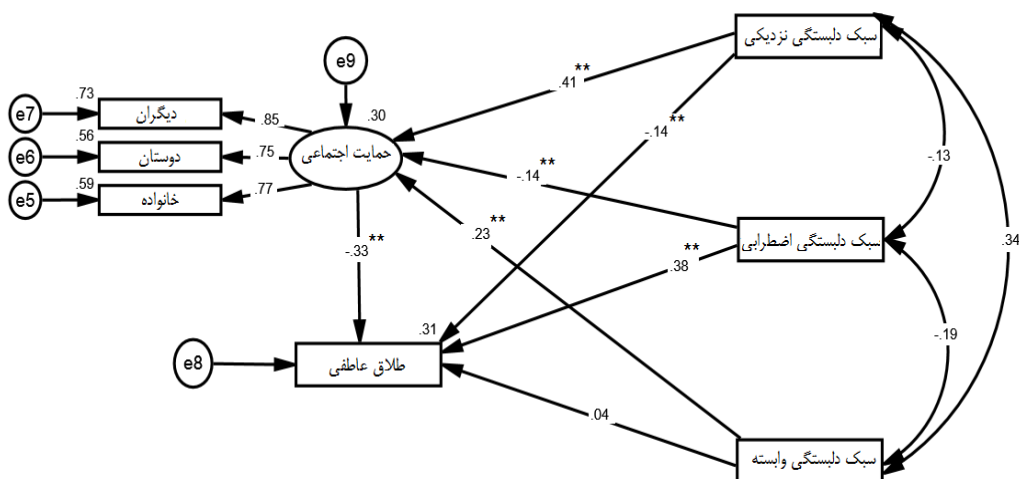
در ادامه فرضیه‌های گام دوم با استفاده از یافته‌های جدول فوق پاسخ داده شده‌اند.

سبک‌های دلبستگی به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

جدول ۳. نشان می‌دهد که از بین سبک‌های دلبستگی ضریب مسیر کل بین سبک اضطرابی و طلاق عاطفی ($\beta=0/429, p<0/01$) مثبت و در سطح $0/01$ معنادار است و ضریب مسیر کل بین سبک دلبستگی نزدیکی و طلاق عاطفی ($\beta=-0/277, p<0/01$) منفی و در سطح $0/01$ معنادار بود. بدین ترتیب در آزمون فرضیه چهارم پژوهش چنین نتیجه‌گیری شد که از بین سبک‌های دلبستگی، سبک نزدیکی به صورت منفی و سبک اضطرابی به صورت مثبت و معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طلاق عاطفی را میانجی‌گری می‌کند.

جدول ۳. نشان می‌دهد که از بین سبک‌های دلبستگی ضریب مسیر غیرمستقیم بین سبک دلبستگی وابسته ($\beta=-0/074, p<0/01$) و نزدیکی ($\beta=-0/132, p<0/01$) با طلاق عاطفی منفی و در سطح $0/01$ معنادار است. همچنین ضریب مسیر غیرمستقیم بین سبک دلبستگی اضطرابی و طلاق عاطفی ($\beta=0/047, p<0/01$) مثبت و در سطح $0/01$ معنادار بود. بدین ترتیب در آزمون فرضیه پنجم پژوهش چنین نتیجه‌گیری شد که حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین سبک‌های دلبستگی نزدیکی و وابستگی با طلاق عاطفی را به صورت منفی و رابطه بین سبک دلبستگی اضطرابی و طلاق عاطفی را به صورت مثبت و معنادار میانجی‌گری می‌کند.

شکل ۲. مدل ساختاری مربوط به گام دوم پژوهش با استفاده از داده‌های استاندارد

جدول ۴. ضرایب مسیر در مدل ساختاری گام سوم

sig	β	S.E	b	ضرایب مسیر	
۰/۰۰۱	۰/۳۰۱	۰/۰۳۲	۰/۲۰۲	روان رنجورخویی ← طلاق عاطفی	مستقیم
۰/۵۶۰	-۰/۰۲۹	۰/۰۳۴	-۰/۰۱۹	وظیفه‌شناسی ← طلاق عاطفی	
۰/۲۱۲	-۰/۰۷۶	۰/۰۳۸	-۰/۰۴۹	توافق‌پذیری ← طلاق عاطفی	
۰/۰۳۹	-۰/۱۲۱	۰/۰۳۶	-۰/۰۷۷	برونگرایی ← طلاق عاطفی	
۰/۶۹۰	-۰/۰۱۹	۰/۰۳۲	-۰/۰۱۳	گشودگی ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	-۰/۲۴۱	۰/۰۶۶	-۰/۲۶۹	حمایت اجتماعی ← طلاق عاطفی	
۰/۲۱۳	۰/۰۱۶	۰/۰۱۰	۰/۰۱۱	روان رنجورخویی ← طلاق عاطفی	غیرمستقیم
۰/۵۵۷	۰/۰۰۸	۰/۰۱۰	-۰/۰۰۵	وظیفه‌شناسی ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	-۰/۰۶۳	۰/۰۱۴	-۰/۰۴۱	توافق‌پذیری ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	-۰/۰۶۸	۰/۰۱۴	-۰/۰۴۳	برونگرایی ← طلاق عاطفی	
۰/۲۵۰	-۰/۰۱۴	۰/۰۱۰	-۰/۰۱۰	گشودگی ← طلاق عاطفی	کل
۰/۰۰۱	۰/۳۲۸	۰/۰۳۲	۰/۲۱۳	روان رنجورخویی ← طلاق عاطفی	
۰/۴۳۷	-۰/۰۳۸	۰/۰۳۶	-۰/۰۲۴	وظیفه‌شناسی ← طلاق عاطفی	
۰/۰۱۷	-۰/۱۳۹	۰/۰۳۶	-۰/۰۸۹	توافق‌پذیری ← طلاق عاطفی	
۰/۰۰۱	-۰/۱۸۸	۰/۰۳۴	-۰/۱۲۱	برونگرایی ← طلاق عاطفی	
۰/۴۸۰	-۰/۰۳۳	۰/۰۳۱	-۰/۰۲۳	گشودگی ← طلاق عاطفی	

در ادامه فرضیه‌های گام سوم با استفاده از یافته‌های جدول فوق پاسخ داده شده‌اند.

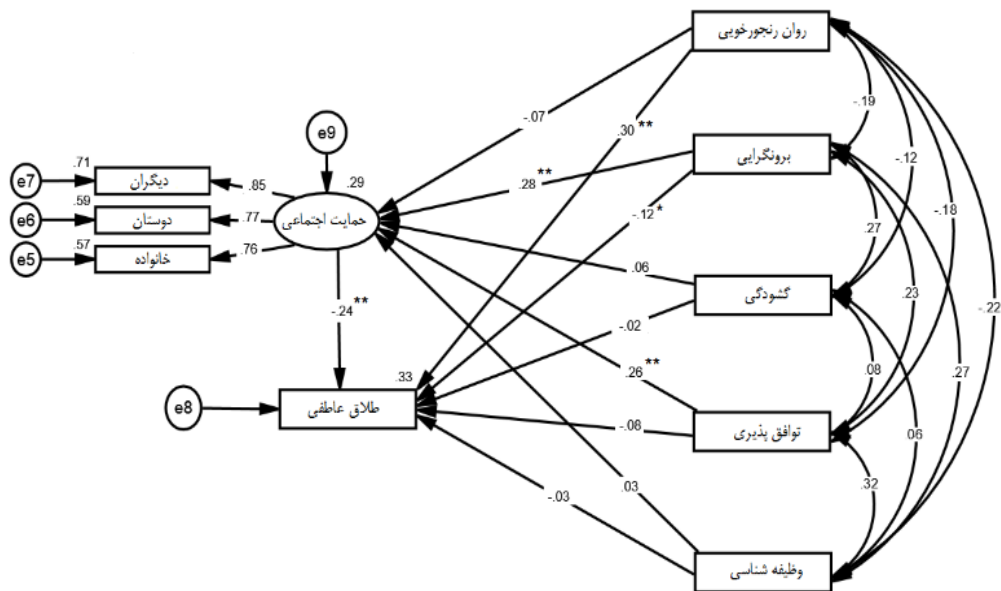
صفات شخصیت به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

جدول ۴. نشان می‌دهد که از بین صفات شخصیت ضریب مسیر کل بین برونگرایی ($\beta=0/188, p<0/01$) و توافق‌پذیری ($\beta=-0/139, p<0/05$) با طلاق عاطفی منفی و به ترتیب در سطوح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ معنادار است. همچنین ضریب مسیر بین عامل روان رنجورخویی با طلاق عاطفی ($\beta=0/328, p<0/01$) منفی و در سطح ۰/۰۱ معنادار بود. بدین ترتیب در آزمون فرضیه ششم چنین نتیجه‌گیری شد که از بین صفات شخصیت برونگرایی و توافق‌پذیری به صورت منفی و روان رنجورخویی به صورت مثبت و معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند.

حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین صفات شخصیت و طلاق عاطفی را میانجی‌گری می‌کند.

جدول ۴. نشان می‌دهد که از بین صفات شخصیت ضریب مسیر غیرمستقیم بین برونگرایی ($p<0/01$)، $\beta=-0/063, p<0/01$) و توافق‌پذیری ($\beta=-0/063, p<0/01$) با طلاق عاطفی منفی و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. بدین ترتیب در آزمون فرضیه هفتم چنین نتیجه‌گیری شد که حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین صفات برونگرایی و توافق‌پذیری با طلاق عاطفی را به صورت منفی و معنادار میانجی‌گری می‌کند.

شکل ۳. مدل ساختاری مربوط به گام سوم پژوهش را نشان می‌دهد.

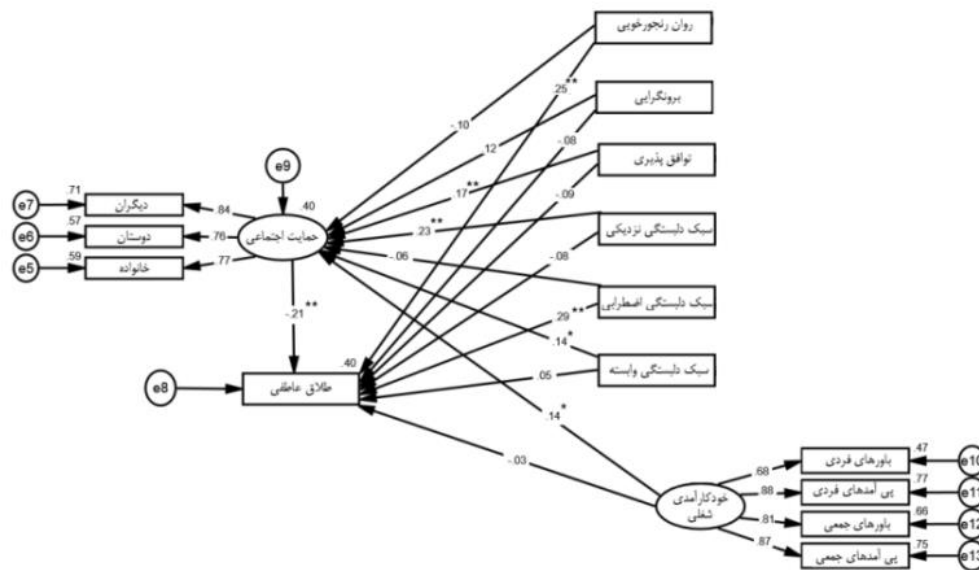
شکل ۳. مدل ساختاری مربوط به گام سوم پژوهش با استفاده از داده‌های استاندارد

جدول ۵. شاخص‌های برازندگی مربوط به مدل نهایی پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل نهایی پژوهش

مدل ساختاری	شاخص‌های برازندگی
۱۰۸/۲۱	مجذور کای
۴۸	درجه آزادی مدل
۲/۲۵	χ^2/df
۰/۹۶۱	GFI
۰/۹۱۴	AGFI
۰/۹۷۳	CFI
۰/۰۵۷	RMSEA

همچنان که جدول فوق نشان می‌دهد که همه شاخص‌های برازندگی حاصل از تحلیل مدل یابی معادلات ساختاری از برازش مدل ساختاری نهایی پژوهش با داده‌های گردآوری شده حمایت می‌کنند ($\chi^2/df=2/25$ ، $CFI=0/973$ ، $GFI=0/961$ ، $AGFI=0/914$ و $RMSEA=0/057$). شکل ۴-۷ مدل ساختاری نهایی پژوهش با استفاده از داده‌های استاندارد را نشان می‌دهد.

شکل ۴. مدل ساختاری نهایی پژوهش با استفاده از داده‌های استاندارد

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند. این نتایج، با یافته‌های تایبی (۱۳۹۸)، قاسمی و ساروخانی (۱۳۹۸)، ویس (۲۰۱۷) و هالند و هالاها (۲۰۱۸) همسو است. در راستای تبیین نتایج به دست آمده از فرضیه اول پژوهش حاضر لازم اشاره شود که یکی از متغیرهایی که نقش مهمی در طلاق عاطفی زوجین ایفا می‌کند، حمایت اجتماعی ادراک شده است. حمایت اجتماعی ادراک شده، ارزیابی‌های فرد از در دسترس بودن حمایت‌ها در مواقع و شرایط ضروری و مورد نیاز است (گولاکت، ۲۰۱۹). هالند و هالاها (۲۰۱۸)، براملی و همکاران (۲۰۱۸) در نتایج پژوهش‌های خود نشان دادند که حمایت اجتماعی تأثیر مثبتی بر سازگاری در زوجین طلاق عاطفی دارد. تایبی (۱۳۹۸) در نتایج پژوهش خود نشان داد که آن دسته از زنان بعد از طلاق عاطفی که حمایت اجتماعی بالایی دارند، در ارزیابی وقایع تنیدگی زنا، آن را قابل کنترل تر و کم‌خطرتر ارزیابی کرده، خود را توانمندتر احساس نموده و در نتیجه از سبک‌های مقابله کارآمدتر استفاده می‌کنند. جلالی و عادلین راسی (۱۳۹۸) در پژوهش خود نشان دادند که رابطه معنادار مثبتی بین حمایت اجتماعی و سازگاری زناشویی وجود دارد و حمایت اجتماعی درصدی از تغییرات واریانس سازگاری زناشویی را پیش‌بینی می‌کند. در راستای نتایج این فرضیه، لازم است اشاره شود که حمایت اجتماعی به طور مستقیم و غیرمستقیم بر مکانیسم‌های شناختی، راهبردهای مقابله‌ای و رفتارهای مختلف افراد اثر می‌گذارد و از این طریق، سبب رضایت فرد از زندگی می‌شود. نظریه‌های تأثیر مستقیم و تأثیر غیرمستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده، به خوبی می‌توانند این مهم را تأیید نمایند (تانگچی و کافمن، ۲۰۱۰؛ به نقل از جلالی و عادلین راسی، ۱۳۹۸). حمایت اجتماعی از طرف خانواده، دوستان و به ویژه افراد مهم می‌تواند پشتوانه محکمی برای زنان دارای طلاق عاطفی شود و از این طریق، آنان کمتر از آثار وخیم

تنیدگی‌های بعد از طلاق عاطفی از جمله افسردگی رنج می‌برند؛ زیرا در پژوهش‌ها نشان داده شده است که هرچند طلاق عاطفی اندازه شبکه اجتماعی را کاهش می‌دهد، اما افرادی که روابط دوستانه خود را حفظ می‌کنند و درصدد رابطه‌های اجتماعی جدید هستند، نسبت به کسانی که از لحاظ اجتماعی انزوا و گوشه‌گیری را بر می‌گزینند، سازگاری بهتری دارند (سانسوم و فارنیل، ۱۹۹۷؛ به نقل از آریاپوران و همکاران، ۱۳۹۷). همچنین یافته‌ها نشان داد که خودکارآمدی شغلی به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند. نتایج این فرضیه با یافته‌های رضانی و ابوالقاسمی (۱۳۹۸)، اسماعیلی فر و همکاران (۱۳۹۸)، رجبی و همکاران (۱۳۹۸) و ویزر و ویگل (۲۰۱۶) همسو است. در تبیین این فرضیه می‌توان این‌گونه بیان کرد که زوجینی که دارای خودکارآمدی شغلی بالا هستند از رضایت زناشویی بالاتری برخوردارند، یعنی افرادی که دارای خودکارآمدی شغلی بالا بودند میزان طلاق عاطفی در آن‌ها پایین بود؛ اما این امر دلیلی بر این نسبت که شانس طلاق عاطفی در افرادی که دارای خودکارآمدی شغلی بالا هستند، پایین باشد؛ یعنی این امر بدان معنا نیست افرادی که دارای خودکارآمدی شغلی بالا هستند لزوماً دچار طلاق عاطفی نشوند. با توجه به مرور متونی که محقق انجام داد به مطالعه مشابهی که دقیقاً در راستای مطالعه حاضر باشد دست نیافت. مطالعه رضانی و ابوالقاسمی (۱۳۹۸) نشان داد که آموزش معنا درمانی باعث افزایش خودکارآمدی شغلی و رضایت شغلی در زنان و مردان دارای تعارض زناشویی می‌شود. شاید این امر مؤید مطالعه حاضر باشد، چرا که در مطالعه حاضر نیز به دلیل خودکارآمدی شغلی بالای زوجین سطح طلاق عاطفی پایین گزارش شد. مطالعه اسماعیلی فر و همکاران (۱۳۹۸) نشان دهنده نقش مثبت خودکارآمدی شغلی در پیش‌بینی شادکامی در زوجین بود.

به علاوه، نتایج نشان داد که حمایت ادراک شده رابطه بین خودکارآمدی شغلی و طلاق عاطفی را میانجیگری می‌کند. نتایج به دست آمده با یافته‌های پژوهش صفائی راد و وارسته فر (۱۳۹۹) و گورمن (۲۰۱۵) همسویی داشت. گورمن (۲۰۱۵) در تحقیقی نشان داد رابطه معناداری بین ارتباط مستمر و حمایت اجتماعی با طلاق در زوجین وجود دارد. به شرحی که بین ارتباط مستمر و حمایت اجتماعی (خانواده گسترده خویشاوندی) با طلاق رابط منفی معناداری به دست آمد. صفائی راد و وارسته فر (۱۳۹۹) در نتایج بررسی خود گزارش کردند که به ترتیب ۵/۸۱ و ۱/۸۱ درصد از طلاق عاطفی زوجین وسط حمایت اجتماعی خویشاوندان خود و خویشاوندان همسر قابل پیش‌بینی است. در خصوص استنباط این یافت قابل بیان است که پدیده طلاق عاطفی پدیده‌ای چندعاملی است بدین‌سان که هرگز یک عامل به‌تنهایی نمی‌تواند موجبات پیدایش آن را فراهم کند (باستانی، ۱۳۹۵). ریچارد و همکاران (۲۰۰۸) بیان کردند که ارتباط کلامی و گفتگو بین زوجین تا ۳۸ درصد توانایی کاهش طلاق بین زوجین را دارد (نقل از صفائی راد و وارسته فر، ۱۳۹۹). نتایج پژوهش‌های (چیو، ۲۰۱۰؛ نوتا، فراری، اسکات، سولبرگ و سورسی، ۲۰۱۷؛ لوندبرگ، مک اینتایر و کریسمن، ۲۰۱۸) این یافته را تأیید می‌کنند.

همچنین یکی دیگر از نتایج نشان دهنده پیش‌بینی سبک‌های دلبستگی به صورت معنادار در طلاق عاطفی است. نتایج از یک سو، هماهنگ با یافته‌های مک دانیل، دروین و کراونس (۲۰۱۷)، لانگ و همکاران (۲۰۱۶) و بیرامی و همکاران (۱۳۹۱) است. در تبیین می‌توان بیان کرد که زوج‌هایی که دارای صمیمیت بالاتری هستند، قابلیت بیشتری در مواجهه با مشکلات و تغییرات مربوط به رابطه خود دارند (پاتریک و همکاران،

۲۰۱۷). افراد با دلبستگی ایمن، از توانایی برقراری روابط عاطفی و صمیمی نسبتاً پایدار و رضایت‌بخش برخوردارند (بشارت و همکاران، ۱۳۹۲). همسران با این ویژگی قادرند، حمایت‌کننده باشند، خطرپذیرند، به دنبال راهکارهای گوناگون برای حل مشکلات خود هستند، نسبت به سرانجام عمل خود امیدوارترند و از خود صمیمیت نشان می‌دهند که این ویژگی، رضایت آن‌ها از رابط با همسرانشان را افزایش می‌دهد و باعث کاهش طلاق عاطفی در زوجین می‌شود (کوران و همکاران، ۲۰۰۶؛ به نقل مردانی حموله و حیدری، ۱۳۹۸). در مقابل، همسرانی که دارای سبک‌های دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا هستند، احتمالاً از نوع روابط عاشقانه و زناشویی خود ابراز ناراضی می‌نمایند و تمایلی به برقراری روابط صمیمی درازمدت ندارند، از خودآشکارسازی هراسان هستند و از مهارت‌های اجتماعی بی‌بهره‌اند و در نهایت باعث طلاق عاطفی در آنان می‌گردد. چنین همسرانی همواره نگران طرد شدن و ترک شدن از سوی همسرشان هستند (فرالی و شیور، ۲۰۲۰). حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طلاق عاطفی را میانجیگری می‌کند. یافته‌های حاصل با نتایج حاصل از تحقیقات یلسین (۲۰۱۶) و کارادمز (۲۰۱۶) همخوانی دارد. حمایت اجتماعی به عنوان نیرومندترین نیروی مقابله‌ای برای رویارویی موفقیت‌آمیز و آسان فرد در زمان درگیری با شرایط تنش‌زا شناخته شده و تحمل مشکلات را برای فرد تسهیل می‌کند. همچنین تقویت شناخت افراد، باعث کاهش تنش تجربه شده، افزایش میزان بقاء و بهبود کیفیت زندگی و رضایت از زندگی افراد می‌شود (فائدی یعقوبی، ۱۳۹۷). همچنین نتایج نشان داد که سبک‌های دلبستگی رابطه منفی با طلاق عاطفی دارد. نتایج این مطالعه با یافته‌های برنن و شیور (احدی و نقشبندی، ۱۳۹۸) که معتقدند سبک دلبستگی از عوامل تعیین‌کننده روابط بین فردی از جمله تفاهم زناشویی است، همسوست. در طلاق عاطفی، زوجین فقط زیر یک سقف زندگی می‌کنند، در حالی که ارتباطات بین آن‌ها کاملاً قطع شده یا بدون میل و رضایت است. یکی از مفاهیمی که منجر به طلاق عاطفی در سه دسته «نادیده گرفته شدن نیازها»، «نادیده گرفته شدن انتظارات» و «نادیده گرفته شدن نظرات» قرار می‌گیرند. در زندگی برخی عاطفی می‌شود «نادیده گرفته شدن» زن است که شامل نادیده گرفته شدن نیازها، انتظارات و نظرات زن می‌شود. در واقع شرایط علی طلاق زنان از بین نیازها، انتظارات و نظرات، تنها یکی نادیده گرفته شده و در زندگی برخی هر سه نادیده گرفته شده است (باستانی و همکاران، ۱۳۹۸). با توجه به نتایج پژوهش حاضر نوع سبک دلبستگی در روابط زوجین بسیار اهمیت دارد. شیوه‌هایی که افراد از آن طریق خود را در رابطه با افراد مهم زندگی‌شان تعبیر و معنا می‌کنند، دیدگاه ارتباطی آن‌ها را تعیین خواهد کرد. سبک‌های دلبستگی افراد در روابط بزرگسالی و سلامت روان آن‌ها تأثیرگذار است. افراد ایمن ضمن تصدیق موقعیت به سادگی از دیگران کمک می‌گیرند، اجتناب‌گرها در تصدیق موقعیت و جستجوی کمک و حمایت با مشکل مواجه می‌شوند و نشان برجسته دوسوگرا حساسیت بیش از حد نسبت به عواطف منفی و نگاره‌های دلبستگی است به گونه‌ای که سد راه خود پیروی آن‌ها می‌شود (احدی و نقشبندی، ۱۳۹۸).

صفات شخصیت به صورت معنادار طلاق عاطفی را پیش‌بینی می‌کند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های امیدوار و همکاران (۱۳۹۸) و اسپانگلر و پالریچا (۲۰۱۹) همخوانی دارد. در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که از آنجا که ویژگی‌های شخصیت مقبولیت دربرگیرنده صفاتی از قبیل صداقت، همکاری، اعتماد به دیگران و همدردی است و افراد دارای این ویژگی بیشتر سازگار هستند. مقبولیت، تعاون و اعتماد و بخشندگی

را میان زوجین افزایش می‌دهد (بوچارد و همکاران، ۱۹۹۹). برخی از پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ثبات و پایداری ازدواج در میان زوجین وظیفه‌شناس به طور معنی‌داری بیشتر از زوجین با وظیفه‌شناسی پایین است (جاویس، ۲۰۱۶). نمره‌های بالا در عامل روان‌آزوده‌خویی با عدم ثبات عاطفی و عواطف منفی همراه است که معمولاً سطح سازگاری فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تمایل بیشتری به تکانشگری، پرخاشگری و آسیب‌پذیری دارند (شاکریان و همکاران، ۱۳۹۰) که در نهایت می‌تواند روابط زوجین را مختل کند (احدی، ۱۳۹۶) و در نهایت نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه بین صفات شخصیت و طلاق عاطفی را میانجی‌گری می‌کند. نتایج این یافته با نتایج پژوهش‌های عباسی اسفجیر و رضانی (۲۰۱۷) و بخشی پور، اسدی، کیانی، شیر علیپور و احمد دوست (۱۳۹۷) هماهنگ و همسو است. در تبیین احتمالی نحوه تأثیر حمایت اجتماعی ادراک شده بر طلاق عاطفی می‌توان گفت که عملکرد مثبت اطرافیان توانایی در هماهنگی با تغییرات، حل تضادها و تعارضات، همبستگی بین اعضا و موفقیت در اعمال الگوهای انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد، اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل نظام خانواده است؛ لذا انجام درست نقش‌ها و تکالیف زناشویی برای عملکرد خانواده حیاتی است و هرگونه تغییر و یا نابسامانی در روابط زوجها می‌تواند عملکرد کل سیستم خانواده را تحت تأثیر قرار دهد (مینوچین، ۱۹۷۴؛ ترجمه ثنائی، ۱۳۹۹). از این رو می‌توان گفت که هرقدر زوجین در هریک از ابعاد عملکرد خانواده، دوستان، آشنایان و ... کارآمدتر عمل کنند، رابطه بهتر و منسجم‌تری را تجربه خواهند کرد که این امر خود باعث کاهش تعارض‌های زناشویی و در نتیجه کاهش طلاق عاطفی می‌شود. همچنین مبنی بر ارتباط منفی و معنادار حمایت اجتماعی ادراک شده رابطه با صفات برون‌گرایی و توافق‌پذیری، با اکثر نتایج پژوهش‌های عنوان شده در فوق همسان است در عین حال، پژوهش‌های اندکی بین این عوامل ارتباطی پیدا نکردند. محققان دریافته‌اند که سازگاری، مسئولیت‌پذیری و بیانگری مثبت پایین، موجب کاهش کیفیت زندگی می‌شود با این حال، آنان بر این نکته اذعان داشتند که به طور کلی بین ویژگی‌های شخصیتی و رضایت از زندگی رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های این پژوهش در زمینه‌ی ارتباط بین روان‌رنجورخویی با ملاک‌های حمایت اجتماعی ادراک شده و کارکرد کلی آن در زوجین نشان داد که روان‌رنجورخویی در هر یک از همسران، موجب کارکرد ضعیف در خانواده می‌شود. این یافته با سایر یافته‌ها مانند کوستاو و همکاران (۲۰۰۴؛ ۱۹۹۸) همسو و با نتایج کلی و کونلی (۲۰۱۸) ناهمسو است.

موازن اخلاقی

در این پژوهش موازن اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

سپاسگزاری

از مدیران و کارکنان شهرداری‌ها و خانه‌های سلامت شهر تهران و کسانی که در اجرای این پژوهش همکاری داشتند؛ تشکر و قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- آریان پور، سعید، امیر منش، مرضیه، و اصلانی، جلیل. (۱۳۹۷). شیوع علائم افسردگی در زنان مطلقه: نقش پیش‌بینی کننده گذشت، حمایت اجتماعی و تاب‌آوری. *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۳(۳): ۳۵۳-۳۳۱.
- ابراهیمی، لقمان، و حیدری، رقیه. (۱۳۹۹). پیش‌بینی گرایش به طلاق عاطفی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، باورهای فراشناختی و بلوغ عاطفی زوجین. *فصلنامه علمی پژوهش‌های مشاوره*. ۱۹ (۷۴): ۳۶-۶۱.
- احدی، بتول. (۱۳۹۶). رابطه شخصیت و رضایت زناشویی. *روان‌شناسی معاصر*، ۲ (۲): ۳۱-۳۷.
- احدی، حسن، و نقشبندی، سیامک. (۱۳۹۸). رابطه شیوه‌های دلبستگی با رضایت زناشویی. *مجله علوم رفتاری*. ۲۵(۱): ۱۵-۲۵.
- اسماعیلی فر، ندا، شفیع‌آبادی، عبدالله، و احقر، قدسی (۱۳۹۸). سهم خودکارآمدی در پیش‌بینی شادکامی. *اندیشه و رفتار*، ۵(۱۹): ۳۵-۲۷.
- امیدواری، یاسر، جوکار کمال‌آبادی، مهناز، و پاکیزه، علی. (۱۳۹۸). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی در زوجین متقاضی طلاق و عادی. *همایش بین‌المللی روان‌شناسی و فرهنگ زندگی*.
- بابائیان، علی، سامانی، یوسف، و کرمی، ذبیح‌الله (۱۳۹۳). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد شغلی کارکنان رسته‌های مأموریتی ناجا. *فصلنامه منابع انسانی ناجا*، ۹(۳۷): ۲۸-۹.
- باستانی، سوسن (۱۳۹۵). طلاق عاطفی: علل و شرایط میانجی، مسائل اجتماعی ایران، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران. *فصلنامه مطالعات راهبردی زنان*. ۱۴(۵۱): ۱۱-۹۱.
- باستانی، سوسن، و صالحی هیکویی، مریم. (۱۳۹۸). سرمایه اجتماعی شبکه و اعتماد متقابل بین شخصی. *مجله دانشکده ادبیات علوم انسانی*، ۶۱(۱۶): ۲۳-۴۴.
- بخشی پور، باب‌اله، اسدی، مسعود، کیانی، احمدرضا، شیرعلیپور، اصغر، و احمددوست، حسین. (۱۳۹۷). رابطه عملکرد خانواده با تعارض زناشویی زوج‌های در آستانه طلاق. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۱۳(۲): ۱۹-۱۰.
- بشارت، محمدعلی. (۱۳۹۲الف). مقیاس دلبستگی بزرگسال: پرسشنامه، شیوه اجرا و کلید نمره‌گذاری. *روان‌شناسی تحولی (روان‌شناسان ایرانی)*. ۳۵(۴): ۳۲۰-۳۱۷.
- بشارت، محمدعلی. (۱۳۹۲ب). نقش واسطه‌ای خودتنظیم‌گری در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و ناگوایی هیجانی. *مجله دستاوردهای روان‌شناختی (علوم تربیتی و روان‌شناسی)*. ۱۰(۴): ۳۸-۱۹.
- بیرامی، منصور، فهیمی، صمد، اکبری، ابراهیم، و امیری پیچاکلایی، احمد. (۱۳۹۱). پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و مؤلفه‌های تمایز یافتگی. *مجله اصول بهداشت روانی*. ۱۴(۱): ۷۷-۶۴.
- تایبی، شهین (۱۳۹۸). بررسی رابطه حمایت اجتماعی و عزت نفس با سبک‌های مقابله زنان پس از طلاق شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

- جلالی، هاله، و عادلین راسی، حمیده. (۱۳۹۸). حمایت اجتماعی و سازگاری زناشویی در زنان متقاضی طلاق. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*، ۴(۴): ۱۶-۵.
- جلیلیان، سهیلا، و کریمیان پور، غفار (۱۳۹۷). ارتباط بین سرمایه‌ی روان‌شناختی و سازگاری شغلی کارکنان علوم پزشکی کرمانشاه: بررسی نقش میانجی خودکارآمدی شغلی. *مجله علمی پژوهان*. ۱۶ (۳): ۳۹-۴۷.
- رحیمیان بوگر، اسحاق، نوری، ابوالقاسم، عریضی، حمیدرضا، مولوی، حسین، و فروغی مبارکه، احمدرضا (۱۳۸۵)، بررسی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی بزرگسال با جهت‌گیری به کار و درگیری با کار در پرستاران بیمارستان‌های دولتی شهر اصفهان، *علوم تربیتی و روانشناسی*، ۵(۳): ۱۰۹-۱۳۴.
- رستمی، رضا، شاه‌محمدی، خدیجه، قائدی، غلامحسین، بشارت، محمدعلی، اکبری زردخانه، سعید، و نصرت آبادی، مسعود (۱۳۸۹). رابطه خودکارآمدی با هوش هیجانی و حمایت اجتماعی ادراک شده در دانشجویان دانشگاه تهران. *فصلنامه افق دانش*، ۱۶(۳): ۵۴-۴۶.
- سارافینو، ادوارد (۱۳۹۸). *روانشناسی سلامت*. ترجمه فروغ شفیعی، الهه میرزایی، حسن افتخار اردبیلی، غلامرضا گرمارودی، سیدعلی احمدی ابهری، علی منتظری مقدم، پریش قوامیان، ابوالقاسم جزایری، سیدمهدی نورایی، و ابوالحسن ندیم. تهران: رشد.
- ساعی، الهام، نعمی، عبدالزهرا، و نیسی، عبدالکاظم (۱۳۸۸). ارتباط ابعاد مهم کنترل شغلی با التزام کاری کارکنان پالایشگاه آبادان. *فصلنامه تازه‌های روانشناسی صنعتی/سازمانی*، ۳(۱۰): ۷۳-۸۴.
- سلیمی، عظیمه، جوکار، بهرام، و نیک پور، روشک (۱۳۸۸). ارتباطات اینترنتی در زندگی: بررسی نقش ادراک حمایت اجتماعی و احساس تنهایی در استفاده از اینترنت، *فصلنامه مطالعات روان‌شناختی*، ۵(۳): ۱۰۲-۸۱. شاکریان، عطا، فاطمی، عادل، فرهادیان، مختار. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با رضایتمندی زناشویی. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان*، ۱۶ (۱): ۹۲-۹۹.
- صفائی راد، سوری، و افسانه، وارست فر (۱۳۹۹). رابط بین تعارض‌های زناشویی با طلاق عاطفی زنان مراجعه‌کننده به دادگاه‌های شرق تهران سال ۱۳۹۸. *پژوهش اجتماعی*، ۱(۱۹): ۸۵-۱۹۱.
- صمدی فر، حمیدرضا (۱۳۹۴). رابطه مزاج‌های عاطفی و طلاق عاطفی با سبک‌های دلبستگی زوجین. *دومین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، تهران*.
- طیرانی نجاران، فرزانه. (۱۳۹۷). بررسی متغیرهای تأثیرگذار بر رضایت زناشویی. *رویش روان‌شناسی*. ۷ (۶): ۸۹-۱۰۰.
- عبدلی سلطان احمدی، جواد، عیسی زادگان، علی، غلامی، محمدتقی، محمودی، حجت، و امانی، جواد. (۱۳۹۱). باورهای کارآمدی جمعی، باورهای خودکارآمدی، رضایت شغلی، نظریه شناختی اجتماعی. *مشاوره شغلی و سازمانی*، ۴(۱۰): ۱۰۵-۱۲۴.
- فرجی پاک، مهدی، خجسته مهر، رضا، و امیدیان، مرتضی. (۱۳۹۹). مقایسه رضایت زناشویی زنان شاغل و غیرشاغل: یک مطالعه فراتحلیل. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*. ۱۱(۱): ۲۴۸-۲۰۱.
- قاسمی، علیرضا، و ساروخانی، باقر. (۱۳۹۸). عوامل اجتماعی طلاق و سلامت روانی-اجتماعی در زوجین متقاضی طلاق توافقی و غیرتوافقی. *فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*، ۸(۲۶): ۳۷-۷.
- قائدی، غلامحسین، و یعقوبی، حسین. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین ابعاد حمایت اجتماعی ادراک‌شده و ابعاد بهزیستی در دانشجویان دختر و پسر. *مجله ارمغان دانش*، ۱۳(۲): ۸۱-۷۰.

مردانی حموله، مرجان، و حیدری، هایده. (۱۳۹۸). ارتباط خوش‌بینی و سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان بیمارستان. *مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه*. ۴(۸): ۴۶-۵۲.

مرعشیان، فاطمه سادات، نادری، فرح، حیدرئی، علیرضا، عنایتی، میرصلاح الدین، و عسگری، پرویز. (۱۳۹۲). مقایسه فرهنگ سازمانی، هوش هیجانی و خودکارآمدی شغلی در کارکنان زن و مرد. *مجله روان‌شناسی اجتماعی*، ۸(۲۸): ۹۱-۷۹.

مینوچین، سالوادور. (۱۹۷۴). *خانواده و خانواده درمانی*. ترجمه باقر ثنایی (۱۳۹۹). تهران: امیرکبیر.

نجار اصل، صدیقه (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین نگرشی مذهبی با مفهوم از خویشستن و سلامت عمومی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان، پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.

نوری، علی، و آقایی، فاطمه (۱۳۹۹). بررسی اثر بخشی حمایت اجتماعی در کاهش طلاق عاطفی در شهر تهران. *دومین کنفرانس ملی حقوق، علوم اجتماعی و انسانی، روانشناسی و مشاوره، شیروان*.

References

- Abbasi Asfajir, A. A., & Ramezani, L. (2017). The relationship between family function and marital satisfaction with marital disaffection of married teachers in Behshahr. *Journal of Sociological Studies of Youth*, 7, 9-22.
- Alahveriani, K., Rajaie, H., Shakeri, Z., & Lohrasbi, A. (2010). Studying the relationship between sexual disorder and marriage satisfaction in those suffering from depression. *Procedia Soc Behav Sci*. 5(0):1672-1675.
- Aleksandar, K. B., Kernan, W. D., Montalvo, Y., Lankenau, S. E. (2019). Perceived social support, problematic drug use behaviors, and depression among prescription drugs-misusing young men who have sex with men. *Journal of Drug Issues*, 49(2), 324-37.
- Atan, A., & Buluş, M. (2019). Aile İletişim Becerileri Psikoeğitim Programının Eşlerin Evlilik Doyumuna Etkisi1 the Effect of Family Communication Skills Psycho-Educational Program on Couples' Marital Satisfaction. *Elementary Education Online*, 18(1), 226-240.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1994). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bilal, A., & Rasool, S. (2020). Marital Satisfaction and Satisfaction With Life: Mediating Role of Sexual Satisfaction in Married Women. *Journal of Psychosexual Health*, 2(1), 77-86.
- Bouchard, G., Lussier, Y., & Sabourin, S. (1999). Personality and marital adjustment: Utility of the five-factor model of personality. *Journal of Marriage and the Family*, 61(3), 651-660.
- Bromeley, J., Hare, D.J., Davison, K., & Emerson, E. (2018). Mothers supporting children with autism spectrum disorders, social support, mental health status and satisfaction ith services. *Journal of Autism*, 8, 409-423.
- Chu, R. J. (2010). Gender differences in perceived equality and personal knowledge system development on personal learning network. *Open Journal of Social Science*, 2(12), 56-62.

- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644–663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1998). Trait theories of personality. In D. F. Barone, M. Hersen, & V. B. Van Hasselt (Eds.), *The Plenum series in social/clinical psychology. Advanced personality* (p. 103–121). Plenum Press. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-8580-4_5.
- Dabone, KT. (2014). Effects of age on marital satisfaction of married people in Sunyani Municipality. *Int J Res Soc Sci*. 3(8):1-10.
- Dawal SZM, Taha Z.(2019). Job satisfaction model for manufacturing industry: Focus on ergonomics and human factors in work design. Paper Presented at: The 2009 IEEE Toronto International Conference Science and Technology for Humanity. 26-27 September 2019; Toronto, Canada.
- Dobrowolska, M., Groyecka-Bernard, A., Sorokowski, P., Randall, A. K., Hilpert, P., Ahmadi, K., & Sorokowska, A., ... (2020). Global perspective on marital satisfaction. *Sustainability*, 12(21), 8817.
- Fraley, R. C., & Roisman, G. I. (2019). The development of adult attachment styles: four lessons. *Current opinion in psychology*, 25, 26-30.
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2020). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*. 4(2), 132–154.
- Gottfried, A. E. (2021). Maternal Employment in the Family Setting: Developmental and Environmental Issues 1. In *Employed mothers and their children* (pp. 63-84). Routledge.
- Grover, S., & Helliwell, J. F. (2019). How's life at home? New evidence on marriage and the set point for happiness. *Journal of Happiness Studies*, 20(2), 373-390.
- Gulact, F. (2019). The effect of perceived social support on subjective well-being. *Proscenia Social and Behavioral Sciences*, 2, 3844-3849.
- Gurmen M.(2015). Extended Family Kinship Following Divorce: Investigating Ongoing Relationships, Social Support Resource, and Role in Family Therapy. Doctoral Dissertations. Paper 691.
- Hammett, J. F., Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2021). Intimate partner aggression and marital satisfaction: a cross-lagged panel analysis. *Journal of interpersonal violence*, 36(3-4), NP1463-1481NP.
- Harper, C., & Snowden, M. (2017). *Environment and society: Human perspectives on environmental issues*: Routledge.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualised as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511–523.
- Holland AS, Roisman GI. Big Five personality traits and relationship quality: Selfreported, observational, and physiological evidence. *J Soc Pers Relat* 2018;25:811-29.
- Holland, K.D., & Holahan, C.K. (2018). The relation of social support and coping to positive adaption to breast cancer. *Journal of Psychology and Health*, 18, 15- 29.
- Hou, Chunna., Wu, Lin., Liu, Zhijun. (2014). Effect of Proactive Personality and Decision-making Self- efficacy on Career Adaptability among Chinese graduates, *Social Behavior and Personality*, 42(6): 903-912
- Jackson, J. B., Miller, R. B., Oka, M., & Henry, R. G. (2014). Gender differences in marital satisfaction: A meta-analysis. *Journal of marriage and family*, 76(1), 105-129.
- Jarvis, M.O. (2016). The long term role of Newlywed conscientiousness and religousness in marriage. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Texas at Austin.

- Jose, O., & Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction? *Journal of Sex & Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Kanter, J. B., Proulx, C. M., & Monk, J. K. (2019). Accounting for Divorce in Marital Research: An Application to Growth Mixture Modeling. *Journal of Marriage and Family*, 81(2), 520-530.
- Karadems, E. C. (2016). Self-efficacy, social support and well-being the mediating role of optimism. *Personality and Individual Differences*, 40, 1281-1290.
- Kelly, E. L., & Conley, J. J. (2018). Personality and compatibility: A prospective analysis of marital stability and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 27-40.
- Lang, A., Papp, B., Gonda, X., Dome, P., & Rihmer, Z. (2016). Dimensions of adult attachment are significantly associated with specific affective temperament constellations in a Hungarian university sample. *Journal of affective disorders*. 191, 78-81.
- Lundberg, C.A., McIntire, D.D., & Creasman, C.T.(2018). Sources of social support and self-efficacy for adult students. *Journal of College Counseling*, 11, 58-72.
- Luthans, F., & Youssef-Morgan, C. M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4, 339-366. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113324>.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T., Jr. (2004). A contemplated revision of the NEO Five-Factor Inventory. *Personality and Individual Differences*, 36(3), 587-596. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00118-1](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00118-1).
- McDaniel, B. T., Drouin, M., & Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction. *Computers in Human Behavior*. 66, 88-95.
- Mirecki, R. M., Chou, J. L., Elliott, M., & Schneider, C. M. (2013). What factors influence marital satisfaction? Differences between first and second marriages. *Journal of Divorce & Remarriage*, 54(1), 78-93.
- Mohannaee, S., Poladei Rayshahri, A., Golestaneh, S., & Keykhosrovani, M. (2019). Effectiveness of Couple Therapy by Hendrix Imago Therapy Method on Improving communication patterns and Reducing Emotional Divorce. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 7(1), 58-65.
- Noftle, E. E., & Shaver, P. R (2016). Attachment dimensions and the Big Five personality traits: Associations and comparative ability to predict relationship quality. *Journal of Research in Personality*, 40(2), 179-208.
- Nota, L., Ferrari, L., Scott, V., Solberg, H., & Soresi, S.(2017). Career search self-efficacy, family support, and career indecision with Italian youth. *Journal of Career Assessment*, 15, 181-193.
- Olasupo, M. O. (2020). Roles of Selected Psycho-Demographic Factors on Quality of Sex Life and Marital Satisfaction among Dual-career Couples. *Romanian Journal of Psychology*, 22(1), 9-14.
- Özen, Ş., Karataş, T., & Polat, Ü. (2021). Perceived social support, mental health, and marital satisfaction in multiple sclerosis patients. *Perspectives in Psychiatric Care*.
- Patrick, S., Sells, J. N., Giordano, F. G., & Tollerud, T. R. (2017). Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. *The Family Journal*. 15, 359-367.
- Rajabi g, Sarvestani y, ASlani K, khojastemehr R.(2018). Prediction of marital satisfaction in married female nurses. *Center for Nursing Care Research, Iran University of Medical Sciences (Iran Journal of Nursing)*.86(Persion):23-33.

- Ramezani S, Abolghasemi S, (2018). editors. The effectiveness of group therapy on marital satisfaction and general self-efficacy couples with marital conflict counseling centers in Lahijan. *First National Congress of Psychology*; Marvdasht, Iran.
- Richards, K.A. and Jones, E. (2008). Customer Relationship Management: Finding Value Drivers. *Industrial Marketing Management* 6, (37), 120–130.
- Riggs, M. L., & Knight, P. A. (1994). The impact of perceived group success-failure on motivational beliefs and attitudes: A causal model. *Journal of Applied Psychology*, 79(5), 755–766. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.79.5.755>.
- Rotz, D. (2016). Why have divorce rates fallen? The role of women's age at marriage. *J Hum Res.* 51(4):961-1002.
- Ruhlmann, L. M., Gallus, K. L., & Durtschi, J. A. (2018). Exploring relationship satisfaction and attachment behaviors in single-and dual-trauma couples: A pilot study. *Traumatology*, 24(1), 27.
- Samani S, (2017). Prediction of Job Satisfaction and Burnout among Criminal Judge Based on Psychological Capital. *MEJDS.* 8:99-99.
- Schaufeli WB, Martinez IM, Gonzalez-Roma V, Salanova M, Bakker AB. The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *J Happiness Stud.* 2002 3:71-92.
- Shen, Y. L. (2011). Effects of Chinese parental practices on adolescent school outcomes mediated by conformity to parents, self-esteem, and self-efficacy. *International Journal of Educational Research*, 50, 282-290.
- Sinokki M, Hinkka K, Ahola K, Koskinen S, Kivimäki M, Honkonen T, Puukka P, Klaukka T, Lönnqvist J, Virtanen M (2019). The association of social support at work and in private life with mental health and antidepressant use: The Health 2000 Study. *J Affect Disord.* 2019, 115: 36-45. [10.1016/j.jad.2008.07.009](https://doi.org/10.1016/j.jad.2008.07.009).
- Spangler, W. E., & Palrecha, R. (2019). The relative contributions of extraversion, neuroticism, and personal strivings to happiness. *Personality and Individual Differences*, 37, 1193-1203.
- Tavakol, Z., Nikbakht Nasrabadi, A., Behboodi Moghadam, Z., Salehiniya, H., & Rezaei, E. (2017). A review of the factors associated with marital satisfaction. *Galen Medical Journal*, 6(3): 197-207
- Weiser, DA; Weigel, DJ (2016). Self-efficacy in romantic relationships: direct and indirect effects on relationship maintenance and satisfaction. *Personality and Individual Differences.* 89:152-6.
- Weiss, M.J. (2017). Hardiness and social support as predictors of stress in mothers of typical children, children with autism and children mental retardation. *Journal of Autism*, 6, 115- 130.
- Xue, Y., Xu, Z. Y., Zaroff, C., Chi, P., Du, H., Ungvari, G. S., ... & Xiang, Y. T. (2018). Associations of differentiation of self and adult attachment in individuals with anxiety-related disorders. *Perspectives in psychiatric care*, 54(1), 54-63.
- Yalçın, İ. (2016). Social support and optimism as predictors of life satisfaction of college students. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 33(2), 79–87. <https://doi.org/10.1007/s10447-011-9113-9>.
- Yang K, Kassekert A. Linking management reform with employee job satisfaction: Evidence from federal agencies. *Journal of Public Administration Re-search and Theory.* 2020; 20(2):413–36.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment.*, 52: 30-41.

پرسشنامه طلاق عاطفی

خبر	بلی	گویه‌ها
۰	۱	۱. در این ازدواج بسیار بیشتر از آنچه پیش‌بینی می‌کردم احساس تنهایی می‌کنم
۰	۱	۲. ما آنقدرها که آرزو داشتیم بهم نزدیک نیستیم
۰	۱	۳. در این ازدواج احساس بی‌هودگی می‌کنم
۰	۱	۴. انجام کارهای مشترک برایم خسته کننده است
۰	۱	۵. حتی وقتی با هم هستیم احساس بی‌قراری و آندوه می‌کنم
۰	۱	۶. بیشتر وقتها نمیدانم خود را چگونه سرگرم کنم
۰	۱	۷. گاهی در این ازدواج احساس بی‌حوصلگی و بی‌قراری می‌کنم
۰	۱	۸. در حسرت کسی هستم که در کنار او احساس نزدیکی کنم
۰	۱	۹. حس تنهایی بسیار آزارم میدهد
۰	۱	۱۰. انگار ازدواجم چیزی کم دارد
۰	۱	۱۱. کاش اطرافیانم بیشتر به من زنگ میزدند
۰	۱	۱۲. اغلب دلم میخواهد کسی را داشته‌ام که در کنارش باشم
۰	۱	۱۳. احساس نمی‌کنم بخشی از زندگی کسی هستم
۰	۱	۱۴. احساس نمی‌کنم به کسی تعلق دارم
۰	۱	۱۵. اغلب به لحاظ عاطفی احساس انزوا می‌کنم
۰	۱	۱۶. در این ازدواج احساس طرد شدگی می‌کنم
۰	۱	۱۷. کسی را ندارم که به او پناه ببرم
۰	۱	۱۸. اغلب در رابطه با همسر احساس می‌کنم فراموش شده‌ام
۰	۱	۱۹. هیچ کس مرا نمیشناسد
۰	۱	۲۰. هیچ کس مرا درک نمی‌کند
۰	۱	۲۱. اغلب هیچ کس را ندارم که با او حرف بزنم
۰	۱	۲۲. اغلب نیاز شدیدی به داشتن یک هم صحبت احساس می‌کنم
۰	۱	۲۳. احساس می‌کنم در این ازدواج کاملا کنار گذاشته شده‌ام
۰	۱	۲۴. احساس جدا بودن می‌کنم (با همسر)

***

پرسشنامه بازنگری شده سبک‌های دلبستگی

سوال					نمره
کاملاً مخالفم	مخالفم تا حدی موافقم	مخالفم تا حدی موافقم	کاملاً موافقم	کاملاً موافقم	
۵	۴	۳	۲	۱	۱ ایجاد ارتباط با دیگران برایم آسان است
۵	۴	۳	۲	۱	۲ مشکل به خودم اجازه می‌دهم که به دیگران وابسته باشم
۵	۴	۳	۲	۱	۳ در روابطم اغلب نگرانم که طرف مقابل واقعا دوستم نداشته باشد
۵	۴	۳	۲	۱	۴ آنقدر که من دوست دارم به دیگران نزدیک شوم، دیگران به اندازه من تمایل به این ارتباط ندارند
۵	۴	۳	۲	۱	۵ دوست دارم به دیگران متکی باشم
۵	۴	۳	۲	۱	۶ از اینکه کسی به من نزدیک شود ناراحت نمی‌شوم
۵	۴	۳	۲	۱	۷ فکر می‌کنم وقتی به دیگران احتیاج دارم هیچگاه در دسترس نیستند
۵	۴	۳	۲	۱	۸ از اینکه به مردم نزدیک باشم راحت نیستم
۵	۴	۳	۲	۱	۹ در روابطم اغلب نگرانم که طرف مقابلم نخواهد ارتباطش را با من ادامه دهد

۵	۴	۳	۲	۱	۱۰	وقتی احساساتم را به دیگران نشان می‌دهم، می‌ترسم که آنها همان احساس را درباره من نداشته باشند
۵	۴	۳	۲	۱	۱۱	در ارتباطاتم اغلب از خود می‌پرسم آیا طرف مقابل واقعا به من توجه دارد
۵	۴	۳	۲	۱	۱۲	به راحتی می‌توانم با دیگران روابط دوستانه نزدیک برقرار کنم
۵	۴	۳	۲	۱	۱۳	وقتی کسی خیلی با من صمیمی می‌شود، عصبی می‌شوم
۵	۴	۳	۲	۱	۱۴	می‌دانم وقتی که به دیگران نیاز داشته باشم، آنها در دسترس خواهند بود
۵	۴	۳	۲	۱	۱۵	دل‌م می‌خواهد به مردم نزدیک شوم اما می‌ترسم به من صدمه بزنند
۵	۴	۳	۲	۱	۱۶	فکر می‌کنم که مشکل است که آدم به دیگران کاملا اعتماد کند
۵	۴	۳	۲	۱	۱۷	اغلب مردم می‌خواهند با من صمیمی تر از آن حدی بشوند که من احساس راحتی می‌کنم
۵	۴	۳	۲	۱	۱۸	مطمئن نیستم که بتوانم به افرادی تکیه کنم که به هنگام نیاز در دسترس باشند

***

پرسشنامه پنج عامل شخصیتی نئو

شماره	ت/ب	کاملاً مخالف	مخالف	بی‌تفاوت	موافق	کاملاً موافق	
۱		۱	۲	۳	۴	۵	من آدم نگرانی هستم.
۲		۱	۲	۳	۴	۵	من دوست دارم همیشه آدم‌های زیادی دور و برم باشند.
۳		۱	۲	۳	۴	۵	من دوست ندارم وقتم را با خیال بافی هدر بدهم.
۴		۱	۲	۳	۴	۵	من سعی می‌کنم با دیگران مودب و خوش رفتار باشم.
۵		۱	۲	۳	۴	۵	من چیزهای خودم را پاکیزه نگه میدارم.
۶		۱	۲	۳	۴	۵	من اغلب خودم را کمتر از دیگران حس می‌کنم.
۷		۱	۲	۳	۴	۵	من لبخند زدن به دیگران و بیرون رفتن با آنها را کار آسانی می‌دانم.
۸		۱	۲	۳	۴	۵	من وقتی روش درست انجام دادن یک کار را پیدا می‌کنم به همان می‌چسبم و ادامه می‌دهم.
۹		۱	۲	۳	۴	۵	من اغلب با اعضای خانه بگو مگو دارم.
۱۰		۱	۲	۳	۴	۵	من به خوبی می‌توانم طوری برنامه ریزی کنم که کارهایم به موقع انجام شوند.
۱۱		۱	۲	۳	۴	۵	وقتی من زیر بار یک استرس بزرگ هستم بعضی مواقع احساس می‌کنم دارم از هم می‌پاشم.
۱۲		۱	۲	۳	۴	۵	من لزوماً خود را آدم امیدواری نمی‌دانم.
۱۳		۱	۲	۳	۴	۵	نگاه کردن به نظم حاکم بر طبیعت و زیبایی هنرها برای من بسیار جالب است.
۱۴		۱	۲	۳	۴	۵	بعضی از مردم من را آدم خودخواهی می‌دانند.
۱۵		۱	۲	۳	۴	۵	من در کارهایم خیلی با برنامه نیستم.
۱۶		۱	۲	۳	۴	۵	من به ندرت احساس تنهایی و دل‌افسردگی می‌کنم.
۱۷		۱	۲	۳	۴	۵	من واقعا از صحبت کردن با دیگران لذت می‌برم.
۱۸		۱	۲	۳	۴	۵	من معتقدم اگر به دانشجویان اجازه بدهند که به سخنرانی‌های بحث برانگیز و متناقض گوش دهند، آنها سردرگم و گمراه می‌شوند.
۱۹		۱	۲	۳	۴	۵	من بیشتر ترجیح میدهم که با دیگران همکاری کنم تا با آنها رقابت کنم.
۲۰		۱	۲	۳	۴	۵	من سعی می‌کنم وظایفی که بر عهده ام است را با وجدان کار انجام دهم.
۲۱		۱	۲	۳	۴	۵	حس می‌کنم اغلب اوقات دچار تنش و وحشت زدگی هستم.
۲۲		۱	۲	۳	۴	۵	من ترجیح می‌دهم در جایی باشم که فعالیت وجود داشته باشد.

۲۳	خواندن یک شعر تاثیر ناچیزی بر من دارد یا اینکه اصلا تاثیری ندارد.	۱	۲	۳	۴	۵
۲۴	معمولا من در مورد مقاصد دیگران بدگمان و عیب‌جو هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۲۵	من دارای اهداف مشخصی هستم و برای این اهداف برنامه دارم.	۱	۲	۳	۴	۵
۲۶	من بعضی وقتها کاملا احساس بی ارزشی میکنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۲۷	من معمولا ترجیح میدهم کارها را به تنهایی انجام دهم.	۱	۲	۳	۴	۵
۲۸	من معمولا غذاهای جدید و نا آشنا را امتحان میکنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۲۹	من عقیده دارم که اکثر مردم اگر به آنها اجازه داده شود می خواهند از آدم امتیاز به دست آورند.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۰	من قبل از شروع هر کاری وقت زیادی را تلف می‌کنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۱	من به ندرت خودم را ترسو یا مضطرب می دانم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۲	من اغلب احساس می‌کنم که پر از نیرو و انرژی هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۳	من بندرت متوجه می شوم که احساساتم در محیط های مختلف فرق می‌کند.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۴	بیشتر مردمانی را که میشناسم مرا دوست دارند.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۵	من برای دستیابی به اهداف خودم سخت تلاش می‌کنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۶	اغلب از نحوه برخورد دیگران با من عصبانی می‌شوم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۷	من آدم بشاش و دارای روحیه بالا هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۸	من معتقدم برای اخذ تصمیم درباره موضوعات اخلاقی باید به مقامات دینی خودمان اقتدا کنیم.	۱	۲	۳	۴	۵
۳۹	بعضی از افراد فکر میکنند من آدم سرد و حسابگری هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۰	وقتی به انجام کاری متعهد میشوم مردم می‌توانند همیشه مطمئن باشند که کار را پیگیری می‌کنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۱	اغلب وقتی کارها طبق نقشه پیش نمی رود یا اشتباه از آب در می‌آید احساس دلسردی میکنم و میخواهم آن را نیمه تمام رها کنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۲	من آدم خوش بینی هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۳	گاهی وقتی شعری میخوانم یا به یک اثر هنری نگاه میکنم یک حالت یاس یا موجی از برافروختگی را در خودم تجربه می‌کنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۴	من در رفتار و نظر خود آدم سخت و بی انعطافی هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۵	گاهی آنقدری که خودم می‌خواهم قابل اعتماد نیستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۶	من به ندرت افسرده یا غمگین میشوم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۷	همه زندگی و کارهای من با سرعت طی میشوند.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۸	من علاقه ای به تامل و تفکر در مورد ماهیت جهان یا وضعیت انسان ندارم.	۱	۲	۳	۴	۵
۴۹	اغلب سعی میکنم با فکر و با ملاحظه باشم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۰	من آدم سازنده و مولدی هستم که همیشه کارها را به ثمر می‌رساند.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۱	من اغلب احساس درماندگی می‌کنم و میل دارم شخص دیگری مسائل را حل کند.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۲	من شخص بسیار فعالی هستم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۳	من خیلی کنجکاووم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۴	من اگر اشخاصی را دوست نداشته باشم از آنها پنهان نمیشوم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۵	به نظر نمیرسد هرگز بتوانم کارهای خود را با نظم و ترتیب انجام بدهم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۶	بعضی وقت ها من طوری احساس خجالت می‌کنم که دلم میخواهد خودم را از دیگران پنهان کنم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۷	من ترجیح می‌دهم راه خود را بروم تا اینکه رهبر دیگران باشم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۸	من اغلب از بازی کردن با نظریه ها و افکار انتزاعی لذت میبرم.	۱	۲	۳	۴	۵
۵۹	اگر نیاز باشد من حاضرم از افراد دیگر برای رسیدن به مقاصد خودم استفاده کنم.	۱	۲	۳	۴	۵

***

پرسشنامه خودکارآمدی شغلی

ردیف	گویه‌ها	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
۱	من به توان خودم در انجام دادن وظایف شغلی ام اطمینان دارم.	۵	۴	۳	۲	۱
۲	بعضی وظایفی را که برای کارم ضروری اند، نمی‌توانم به خوبی انجام دهم.*	۱	۲	۳	۴	۵
۳	عملکرد ضعیفم به علت ضعف (کمی) توانایی خودم است.	۵	۴	۳	۲	۱
۴	من به توانایی خودم در انجام وظایف کاری ام شک دارم.*	۱	۲	۳	۴	۵
۵	من برای انجام مطلوب وظایف کاری ام مهارت‌های لازم را دارم.	۵	۴	۳	۲	۱
۶	تمام افرادی که در واحد کاری ام هستند این شغل را بهتر از من انجام می‌دهند.*	۱	۲	۳	۴	۵
۷	من در شغلم مهارت کافی را دارم.	۵	۴	۳	۲	۱
۸	آینده من در کارم به علت کمی مهارت‌هایم محدود است.	۱	۲	۳	۴	۵
۹	من به مهارت‌ها و توانایی‌های شغلی ام افتخار می‌کنم.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۰	وقتی دیگران مرا در حال کار کردن نگاه می‌کنند دستپاچه می‌شوم.*	۱	۲	۳	۴	۵
۱۱	من به خاطر خوب انجام دادن کارم به خوبی تشویق می‌شوم.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۲	در اینجا برای انجام دادن کار خوب به تلاش بها داده نمی‌شود.	۱	۲	۳	۴	۵
۱۳	در اینجا انجام خوب کارها یک راه مطمئنی برای ترقی و پیشرفت است.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۴	اکثر کارهای (عملکرد) خوب من در شغل نادیده گرفته می‌شود.	۱	۲	۳	۴	۵
۱۵	در اینجا ترفیع و حقوق بر اساس چگونگی عملکرد تعیین می‌شود.	۱	۲	۳	۴	۵
۱۶	در اینجا ارزشیابی شغلم صحیح انجام می‌گیرد.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۷	کار خوب در اینجا همان نتیجه کار ضعیف را می‌دهد.*	۱	۲	۳	۴	۵
۱۸	برای دستیابی به آنچه (ترفیع و پاداش) که می‌خواهم باید کارم را خوب انجام دهم.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۹	موسسه‌ای (یا بخش کاری) که من در آن کار می‌کنم دارای توانایی‌های در حد بالای متوسط است.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۰	این سازمان در قیاس با سازمان‌هایی که کار مشابه انجام می‌دهند ضعیف است.*	۱	۲	۳	۴	۵
۲۱	این سازمان توانایی‌های لازم برای انجام کار مطلوب را ندارد.*	۱	۲	۳	۴	۵
۲۲	اعضای این سازمان دارای مهارت‌های شغلی بالایی می‌باشند.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۳	بعضی از اعضای این سازمان به علت کمی (ضعف) مهارت‌هایشان باید برکنار می‌شدند.*	۱	۲	۳	۴	۵
۲۴	این سازمان (بخش کاری) من زیاد کارآمد و اثر بخش نیست.*	۱	۲	۳	۴	۵
۲۵	بعضی از اعضای این سازمان نمی‌توانند وظایف کاری شان را خوب انجام دهند.*	۱	۲	۳	۴	۵
۲۶	برای گروه (بخش کاری) من مهم است که کارها را خوب انجام دهد.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۷	افراد زیادی سود می‌برند وقتی که گروه (بخش کاری) من کار را به نحو مطلوب انجام دهد.	۵	۴	۳	۲	۱

۲۸	هنگامی که گروهم کارش را ضعیف انجام دهد کسی توجه نمی‌کند (اهمیت نمی‌دهد). *	۱	۲	۳	۴	۵
۲۹	عملکرد این سازمان شدیداً به کیفیت انجام کار گروهم وابسته است.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۰	این سازمان نیازی به کارهایی که این گروه انجام می‌دهد، ندارد	۵	۴	۳	۲	۱
۳۱	هنگامی که ما (گروهم) کار را خوب انجام می‌دهیم طبیعی است که گروه انتظار نتایج مثبت خواهد داشت.	۵	۴	۳	۲	۱

***

پرسشنامه حمایت ادراک شده

ابعاد	شاخص‌ها	کاملاً موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملاً مخالف
خانواده	خانواده ام مایلند تا در تصمیم‌گیری به من کمک کنند	۵	۴	۳	۲	۱
	اعضای خانواده ام واقعاً سعی میکنند تا به من کمک کنند	۵	۴	۳	۲	۱
	به اندازه مورد نیاز از خانواده ام کمک و حمایت دریافت می‌کنم	۵	۴	۳	۲	۱
دوستانی	من می‌توانم راجع به مشکلاتم با خانواده ام صحبت کنم	۵	۴	۳	۲	۱
	دوستانی دارم که می‌توانم غم‌ها و شادی‌هایم را با آن‌ها قسمت کنم.	۵	۴	۳	۲	۱
	من می‌توانم راجع به مشکلاتم با دوستانم صحبت کنم.	۵	۴	۳	۲	۱
دوستانم	در وضعیت‌های دشوار می‌توانم روی کمک دوستانم حساب کنم	۵	۴	۳	۲	۱
	دوستانم واقعاً تلاش می‌کنند تا به من کمک کنند	۵	۴	۳	۲	۱
	شخص خاصی در زندگی‌م هست که مبلع واقعی آسایش و آرامش است.	۵	۴	۳	۲	۱
مهم دیگران	شخصی خاصی در زندگی‌م هست که بتوانم غم‌ها و شادی‌هایم را با او تقسیم کنم.	۵	۴	۳	۲	۱
	شخص خاصی در زندگی‌م هست که احساسات من برای او مهم است.	۵	۴	۳	۲	۱
	زمانی که به کسی نیاز داشته باشم شخص خاصی در اطرافم هست.	۵	۴	۳	۲	۱

Provide a model for predicting emotional divorce based on attachment styles, personality traits, and job self-efficacy through perceived social support in employed married women

Nahid. Asl¹, Farideh. Dokanehi Fard^{*2} & Pantea. Jahangir³

Abstract

Aim: The aim of this study was to present a model for predicting emotional divorce based on attachment styles, personality traits and job self-efficacy mediated by perceived social support in employed married women. **Methods:** The method of this research was descriptive-correlational and explanatory with a structural model approach. 400 people were selected from the community of married women working in Tehran Municipality by cluster random sampling method. Guttman Emotional Divorce Questionnaire (2008), Collins and Reed Attachment Questionnaire (1996), NEO-FFI Personality Traits (1985), Job Self-Efficacy Riggs & Knight (1994) and Perceived Social Support Questionnaire (1988) were used to collect data. **Results:** The results showed that the highest factor load belongs to the indicator of individual consequences ($\beta = 0.882$) and the smallest factor load belongs to the indicator of individual beliefs ($\beta = 0.675$) job self-efficacy. Thus, considering that the factor loads of all indicators were higher than 0.32, it can be said that all of them have the necessary power to measure the latent variables of the present study. **Conclusion:** The results showed that according to the obtained results, perceived social support can play a mediating role between emotional divorce, attachment styles, personality traits and job self-efficacy in married working women.

Keywords: Emotional divorce, attachment styles, personality traits, job self-efficacy, perceived social support

-
1. PhD Student in Counseling Department, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran
  2. *Corresponding Author: Associate Professor, Department of Counseling, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran
Email: f.dokaneifard@riau.ac.ir
  3. Assistant Professor, Department of Counseling, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran